

Voorjaarsnota 2006

Utrecht, april 2006

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Anders en beter	4
Hoofdstuk 2: Financieel perspectief 2006-2009	8
2.1 Inleiding	
2.2 Algemene middelen	
2.2.1 Provinciefonds	
2.2.2 Opcenten op de motorrijtuigenbelasting	
2.2.3 Treasury	
2.2.4 Stelpost nog toe te wijzen middelen	
2.2.5 Algemene reserve en rekeningresultaat 2005	
2.2.6 Stelpost nieuw beleid	
2.2.7 Onvermijdbare uitgaven	
2.3 Risicoanalyse en weerstandsvermogen	
2.3.1 De ondernemende provincie neemt risico's	
2.3.2 Risicoanalyse	
2.3.3 Weerstandsvermogen	
2.4 Financiële uitgangspunten voor een nieuwe coalitie	
2.4.1 Structurele middelen uit het coalitieakkoord	
2.4.2 Bezuinigingen	
2.4.3 Vervangingsinvesteringen/kapitaaldienst	
2.4.4 Grote investeringen	
2.4.5 Meerjarenraming	
Hoofdstuk 3: Efficiency en kwaliteit van de organisatie	17
3.1 Efficiency en taken	
3.1.1 Inleiding	
3.1.2 Efficiency operatie	
3.1.3 Takenreductie	
3.2 Kwaliteitsontwikkelingen	
3.2.1 Organisatie in ontwikkeling	
3.2.2 Project Management Bureau (PMB)	
Hoofdstuk 4: Beleidsontwikkelingen	19
4.1 Inleiding	
4.2 Beleidsontwikkelingen	
4.3 Organisatieontwikkelingen	
4.4 Coalitieakkoord	
4.5 Stimuleringsfonds	
Hoofdstuk 5: Samenvatting/afweging	32
Bijlage 1 Onvermijdbare uitgaven	34
Bijlage 2 Risicoanalyse en weerstandsvermogen	38
Bijlage 3 Invoering kapitaaldienst	44
Bijlage 4 Meerjarenraming	46

Voorwoord

In de Voorjaarsnota worden inzichten weergegeven van belangrijke beleidsmatige en financiële ontwikkelingen die van invloed zijn op de totstandkoming van de Programmabegroting 2007, dit als opmaat naar de begrotingsbehandeling in het najaar. Echt fundamentele beleidsontwikkelingen zijn er thans niet. Vorig jaar is immers door u het aanvullende beleid voor de twee laatste jaren van deze coalitieperiode vastgesteld. Wel is er een aantal onzekerheden en bestuurlijke ontwikkelingen. Daarnaast dient deze Voorjaarsnota ertoe u inzicht te geven in de financiële ruimte die dit lopende jaar beschikbaar is en waarvoor wij u voorstellen doen, die gelet op actuele ontwikkelingen en inzichten door ons nodig of in ieder geval wenselijk zijn. Het accent blijft wederom op de uitvoering.

Het financieel perspectief voor de komende jaren is positief. Voor 2006 en 2007 zijn nieuwe middelen beschikbaar. Inclusief incidentele middelen is er voor 2006 een bedrag beschikbaar van € 16 miljoen. Hiervoor worden in deze nota projectvoorstellen gedaan die aan u ter besluitvorming worden voorgelegd. Voor 2007 is een bedrag van € 5,2 miljoen nog te besteden waarvoor eveneens voorstellen worden gedaan. In deze Voorjaarsnota is zo min mogelijk een beslag gelegd op de financiële middelen vanaf 2008, zodat de coalitieonderhandelaars en vervolgens de nieuwe staten na de statenverkiezingen zo veel mogelijk ruimte hebben om tot eigen afwegingen te komen. De inzet van het Eigen Vermogen zal via een apart discussiestuk worden ingebracht. In deze Voorjaarsnota wordt hier wel melding van gemaakt. Verdere aandachtspunten in de Voorjaarsnota betreffen risicomanagement en de invoering van de kapitaaldienst.

Gedeputeerde Staten

Hoofdstuk 1. ANDERS EN BETER

1. Bestuurlijke ontwikkelingen en positie

Er is het afgelopen jaar veel aandacht geweest voor de positie van de provincie en die aandacht zal ook het komende jaar nodig zijn.

U heeft op 9 januari dit jaar het bestuurlijk kader vastgesteld met uitgangspunten voor de positionering van de provincie Utrecht in het bestuurlijke veld en de strategische profilering als middenbestuur. Inmiddels is dit bestuurlijk kader op deelonderwerpen nader uitgewerkt en onderwerp van bespreking geweest in de commissie Bestuur en Middelen. Het betreft hier een nadere uitwerking van de wijze waarop de provincie omgaat met het instrument kwaliteitsmeting en de rollen en verantwoordelijkheden hierin van colleges van burgemeester en wethouders, gemeenteraden, gedeputeerde staten en provinciale staten en een uitwerking van het functioneren van de provincie Utrecht in samenwerkingsverbanden, toegespitst op de democratische legitimatie.

Het streven van 8 benoemde bestuurders - *de Holland Acht* - om de problematiek van de Randstad prominent op de agenda van de kabinetsformateur in 2007 te krijgen lijkt geslaagd; hun initiatief heeft veel aandacht getrokken en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal vóór eind 2006 een document publiceren met zijn visie op de ontwikkeling van het middenbestuur.

Voorlopig houden wij vast aan de ingeslagen koers en werken wij vanuit de kracht en het perspectief van een zelfstandige provincie Utrecht die haar verantwoordelijkheden realiseert samen met andere partijen zoals het IPO en de Regio Randstad. De provincie Utrecht heeft ook zelf haar beleid vorm gegeven middels het Platform Groene Hart en de NV Utrecht. Om de burgers hun democratische rol met kennis van zaken en uit overtuiging te laten vervullen willen wij samen met u een helder beeld neerzetten van de provincie en rond de verkiezingen de campagne inzetten op politieke issues.

In 2006 is de gemeente Utrechtse Heuvelrug een feit geworden. Wij kijken terug op een relatief soepel verlopen herindelingsprocedure en constateren dat de verwachtingen ten aanzien van de nieuwe gemeente positief zijn. Wij zullen u voor de zomer van 2006 benaderen in verband met de bestuurskracht van gemeenten in andere delen van de provincie, met name het gebied van De Vallei en het Vecht/Plassengebied.

De WGR-plus is eind 2005 door de Eerste Kamer aanvaard, hoewel breed de staatsrechtelijke en bestuurskundige bezwaren die wij hebben aangevoerd, door de Kamer zijn gedeeld. Wij zullen constructief blijven samenwerken met het BRU, vanuit een optimale invulling van onze eigen verantwoordelijkheid (kaderstelling). Ook zullen wij opmerkzaam zijn op de ontwikkelingen in de bijzondere wetgeving zoals de Wet op de ruimtelijke ordening; de Tweede Kamer heeft, tot onze instemming, een motie aanvaard waarin uitgesproken wordt dat de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen en het vaststellen van bestemmingsplannen *niet* aan de WGR-plus-organen toekomen. De wetgeving die dit aspect regelt wordt in de loop van 2007 verwacht.

Naast deze bestuurlijke ontwikkelingen willen wij de positie van de provincie Utrecht bestendig versterken door de manier waarop met onze inzet problemen worden opgelost en kansen worden benut; daardoor kan de provincie zich vaak nog meer bewijzen dan door discussies over structuur en positie.

In deze aanpak worden vorderingen gemaakt. De Sociale Agenda komt tot uitvoering in samenwerking met veel partijen in de provincie. In de Task Force Innovatie wordt veel energie en geld besteed in relatie tot wetenschap en bedrijfsleven. Veel projecten van het Milieubeleidsplan zijn vernieuwend in hun aanpak. De Vrede van Utrecht is een begrip in cultureel Nederland. De projecten van Agenda 2010 hebben op veel punten de fysieke en de sociale kwaliteit in de provincie verbeterd.

In bestuurskundig opzicht zeer innovatief is het project Hart van de Heuvelrug waar 17 partijen lijken te gaan slagen in een opmerkelijke kwaliteitsimpuls voor een groot gebied met inzet van veel financiële belangen, inclusief de basis Soesterberg. De kern van dit type projecten is dat vanuit eigen verantwoordelijkheid van de provincie en met inzet van provinciale middelen of risico-aanvaarding resultaat tot stand komt door samenwerking met andere partijen.

Wij weten ons hierbij gesteund en in de goede zin des woords soms uitgedaagd door uw staten, die een “presterende provincie” evenzeer als doelstelling hebben geformuleerd. Wij zullen aan het einde van de collegeperiode een evaluatie van deze 4 jarenperiode opstellen, maar menen nu te kunnen stellen dat de presterende provincie Utrecht geen illusie is.

2. Beleidsthema's

In het voorgaande zijn terloops reeds enkele belangrijke beleidsontwikkelingen genoemd. Wij willen tot slot van dit eerste hoofdstuk enkele punten, die in 2006/7 aandacht zullen vragen uitlichten.

Ruimtelijke toekomst

Nu het Streekplan 2005 – 2015 is vastgesteld, wordt er systematisch gewerkt aan de uitwerking op gebiedsniveau. Het gaat daarbij om de realisatie van de programmadoelen binnen de termijn van het Streekplan en ook om een doorkijk voor de lagere termijn. Dit gebeurt in samenwerking met de gebiedspartners. Dit zijn de samenwerkingsverbanden Zuidoost en West Utrecht. In het verband van de NV Utrecht wordt onder leiding van de provincie Utrecht gestalte gegeven aan een agenda met rijkspartijen in het kader van het Noordvleugelprogramma. Deze agenda richt zich op investeringen in de infrastructuur, de binnenstedelijke gebieden en het landschap en op de locaties voor wonen en werken tot 2030. Op het niveau van de drie deelgebieden van de NV Utrecht vindt evenzeer uitwerking van de ruimtelijke programmatische en kwalitatieve opgaven plaats.

Landelijk gebied

Voor de periode 2007 – 2013 wordt de Utrechtse Agenda Vitaal Platteland (AVP) voorbereid. Een belangrijke financiële component hierin is de rijksbijdrage Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Hiermee wordt een groot financieel volume gebundeld toevertrouwd aan de provincie, die hiermee gestalte kan geven aan haar regierol die haar in de Nota Ruimte is toegedacht. AVP en ILG zijn belangrijke instrumenten bij de integrale aanpak van het landelijk gebied. In de organisatie is door alle betrokken sectoren hard gewerkt om hiervoor gesteld te staan en inhoud te geven aan dit uitvoeringsprogramma. De AVP heeft betrekking op de portefeuilleonderdelen landelijk gebied, water, recreatie en cultuurhistorie. Gelijktijdig is in samenwerking met de provincies Noord- en Zuid-Holland voor het Groene Hart een uitvoeringsplan ontwikkeld. Dat gebeurt ook voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en voor andere Nationale Landschappen in onze provincie.

Stedelijk gebied

Onder de verzamelnaam ‘Stedelijke Vernieuwing’ wordt gewerkt aan een programma voor de binnenstedelijke gebieden. Hier ligt een grote programmatische woningopgave die in het Streekplan is vastgelegd en de ontwikkeling van de economie. Tegelijkertijd vormen de leefbaarheid en de veiligheid in de stedelijke gebieden belangrijke aandachtspunten. Onderwerpen als segregatie, werkgelegenheid, onderwijs, zorg voor specifieke doelgroepen als ouderen en jongeren zijn hierbij aan de orde. De provincie kan een rol spelen bij het integraal benaderen en ook bewerkstelligen dat deze problemen niet uitsluitend berusten bij de grotere steden. Voor de oplossing ervan zal ook door de omliggende gemeenten verantwoordelijkheid moeten worden genomen.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

In 2008 of 2009 moet de provincie Utrecht op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) omgevingsvergunningen gaan verlenen en handhaven. Het werkpakket van de provincie zal als gevolg van de Wabo ingrijpend wijzigen en anders georganiseerd moeten worden. Zo zal de provincie één loket moeten inrichten waar alle omgevingsvergunningsaanvragen ingediend kunnen worden en wordt de provincie bevoegd gezag voor de vergunningverlening en handhaving in het kader van bouwen, wonen, slopen, monumenten, kappen etc. Op korte termijn moeten afspraken gemaakt

worden met gemeenten, milieudiensten en waterschappen omdat tussen de provincie en deze organisaties verschuivingen in werkpakketten gaan plaatsvinden en in het kader van de Wabo de onderlinge samenwerking zal toenemen.

Regionale Kennis en Innovatieagenda

De versterking van de kenniseconomie is de belangrijkste economische beleidsopgave voor de komende periode. Op verschillende beleidsniveaus (Europa, Rijk, provincies) staat de verbetering van de innovatiegraad en de versterking van de kenniseconomie hoog op de agenda. Op provinciaal niveau hebben de gezamenlijke provincies (IPO) aangegeven een belangrijke rol voor het middenbestuur bij de kennisagenda te spelen. In haar economisch beleidsplan heeft de provincie Utrecht uitgesproken een van de meest innovatieve regio's van Nederland en Europa te willen worden. Met de inzet van rijksmiddelen in het kader van Pieken in de Delta en de EFRO (Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling) kan de provincie in 2007 een belangrijke stap voorwaarts maken bij het realiseren van deze ambitieuze doelstelling.

Cultuurhistorische Hoofdstructuur

Voor de sector Cultuur is de vertaling van Cultuurhistorische Hoofdstructuur in een uitvoeringsprogramma een belangrijk beleidsitem in 2007. De omslag wordt gemaakt naar een gebiedsgerichte en projectmatige aanpak, waarbij wordt gefocust op een beperkt aantal projecten. De provincie wil daarmee een eigen herkenbare rol vervullen, los van de meer objectgerichte inzet van het Rijk. Ook in IPO-verband wordt dit bepleit richting het Rijk in de discussie over herselectie van rijksmonumenten. Tot slot zal in 2006 en 2007 een voorstel worden uitgewerkt voor extra provinciale inzet voor erfgoed van bijzonder provinciaal belang, de zogenaamde erfgoed-'parels'.

Verkenning Ring Utrecht

De Verkenning Ring Utrecht is onderdeel van het Noordvleugelprogramma waar het Kabinet in juni 2006 samenhangende besluiten over zal nemen. De verkenning richt zich niet alleen op de infrastructuur van het Rijk, maar ook op het onderliggende wegennet van provincie en gemeenten en op het openbaar vervoer. De provincie zal er bij het Rijk op aandringen dat de planstudies een meer integraal en gebiedsgericht karakter krijgen waarmee in het maatregelenpakket ook openbaar vervoer, het onderliggende wegennet, mobiliteitsmanagement etc. is opgenomen.

Jeugdzorg

Op basis van de Wet op de jeugdzorg is de provincie ervoor verantwoordelijk dat elk kind/jeugdige dat daar recht op heeft de juiste hulp krijgt. In Utrecht is, evenals in andere provincies, sprake van wachtlijsten. Het bestrijden van de wachtlijsten zal ook in 2007 hoge prioriteit hebben. Eén van de mogelijke instrumenten om de wachtlijsten te verminderen is het versterken van de doelmatigheid van de jeugdzorg. In 2007 staat de verbetering van de doelmatigheid van de jeugdzorg dan ook hoog op de agenda. De uitkomsten van het externe onderzoek naar de doelmatigheid van de Utrechtse jeugdzorg dat in juli 2006 wordt afgerond zullen hiervoor worden gebruikt.

Wel Thuis!: Zorgeloos wonen in Zeist

In het kader van Wel Thuis! wordt in 2007 hard gewerkt aan een levensloopbestendige wijk in Zeist-Oost. Door de herstructurering van Kerckebosch ontstaat de unieke kans om een aantal intramurale instellingen om te vormen tot kleinschalige woonvoorzieningen in de nieuwe wijk. Zelfstandig(er) wonen in de wijk voor mensen met een zorgbehoefte wordt mogelijk doordat er nieuwe vormen van maatschappelijke dienstverlening wordt opgezet. De nieuwe combinatie van wonen, maatschappelijke dienstverlening en zorg moet uiteindelijk zo innovatief zijn dat dit een voorbeeldwijk wordt voor de rest van Nederland. Belangrijk uitgangspunt van Zorgeloos wonen is dat de diensten en de zorg geleverd gaan worden vanuit de vraag van de klant. Niet de aanbieders bepalen het aanbod, maar de vragers. Dit vraagt een geheel nieuwe werkwijze van de aanbieders. Zij zullen niet alleen andere producten gaan aanbieden, maar deze producten ook via een andere werkwijze en organisatie aan de klant brengen. Het programma Wel Thuis! wordt in 2007 afgerond. Er wordt een overdrachtsdocument gemaakt om alle resultaten, ervaringen en afspraken te borgen in de lijnorganisatie.

Handhaving/Veiligheid

Na een geslaagd proces van professionalisering van de milieu- en groene handhaving gaat de provincie in 2006 en 2007 de handhaving van de wegenverkeersverordening verbeteren. Doel is de verkeerssituatie op provinciale wegen veiliger te maken. Daarnaast wordt verder gegaan met de professionalisering van de handhaving en de implementatie van de kwaliteitseisen die zijn vastgesteld in het Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer. Bovendien zullen deze kwaliteitseisen naar verwachting tevens van toepassing worden op andere terreinen, zoals de groene handhaving. De provincie streeft naar verdergaande samenwerking in de handhaving, zowel intern tussen de verschillende beleidsterreinen, als met haar externe handhavingspartners.

3. Verbeterde dienstverlening: op weg naar een Andere Overheid

De rijksoverheid heeft het vaste voornemen het functioneren van de overheid te verbeteren. Het programma *Andere Overheid* heeft als kernthema dat de overheid minder vanuit zichzelf moet redeneren en handelen en meer vanuit de burger. De overheid heeft immers geen bestaansgrond of doel in zichzelf, maar uitsluitend in relatie tot de maatschappij. Vanuit deze gedachte is een breed programma ontwikkeld waarin verbetering van de dienstverlening door de overheid centraal staat.

Door middel van een *dereguleringsprogramma* moeten overbodige regels worden afgeschaft, waardoor bedrijfsleven en burgers beter kunnen ademen. Het *interbestuurlijk toezicht* is stroperig en complex; de commissie Alders heeft stroomlijning hiervan bepleit onder andere door forse reductie van het rijkstoezicht op gemeenten. Er is een sterke ontwikkeling van *elektronische dienstverlening* zodat de burger op zijn/haar eigen tijd en vanuit zijn/haar eigen locatie met de overheid kan communiceren. Door *kwaliteitseisen* en *benchmarks* moet er geëigende druk zijn op de overheid om toereikend te presteren.

Wij steunen dit streven naar kwaliteitsverbetering met overtuiging en realiseren ons dat de provincie in dit proces evenzeer betrokken moet zijn als de rijksoverheid. Om die reden is ook in de provincie Utrecht een *dereguleringsprogramma* gestart waarvan het resultaat u nog voor de zomer van 2006 zal worden aangeboden. Uit de eerste nulmeting blijkt dat het probleem van de regeldruk in onze provincie niet zeer groot is. De kwaliteit van onze organisatie heeft voortdurend de aandacht, onder andere met behulp van het kwaliteitsmodel INK. Ten aanzien van de *elektronische dienstverlening* moet de provincie Utrecht nog een forse slag maken. De lage beoordeling van onze website - in een recente vergelijking van de sites van de 12 provincies eindigde Utrecht onderaan - heeft vooral te maken met de geringe mogelijkheden voor interactief verkeer. Wij nemen ons voor hier in 2006/7 een forse stap voorwaarts te maken zodat onze achterstandpositie met inzet van de modernste techniek ten goede wijzigt.

Wij investeren dus in de kwaliteit van onze dienstverlening. Maar tegelijkertijd willen wij het streven naar een *Andere Overheid* tot de juiste proporties terugbrengen. De essentie van de overheid is niet (alleen) een gestroomlijnde dienstverlening aan de burger, zoals de indruk wel eens kan ontstaan. De essentie van de overheid, ook van de provincie, is dat de voorwaarden worden gecreëerd dat de maatschappij met haar leden zich kan ontwikkelen. Daarbij is sprake van voortdurende belangenafweging om de kwaliteit van de fysieke en de sociale leefomgeving te beschermen en te ontwikkelen. Burgers zijn dus niet alleen kritische klanten die adequate dienstverlening verlangen, maar ook subjecten van het overheidsgezag dat nodig is om een leefbare maatschappij te verzekeren. Evenzeer zijn burgers zelf medeverantwoordelijk voor het instandhouden van een leefbare samenleving.

Hoofdstuk 2. FINANCIËEL PERSPECTIEF 2006-2009

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan wij in op de financiële ontwikkelingen van de algemene middelen vanaf de besluitvorming rondom de Programmabegroting 2006. Het gaat hier om een eerste indicatie in de aanloop naar de Programmabegroting 2007. Derhalve zal niet diep worden ingegaan op de achtergronden; dit zal in de Programmabegroting 2007 gebeuren. Wel geven wij een korte verklaring van de ontwikkelingen. De totalen zijn als volgt:

TOTALEN MEERJARENBEGROTING (Bedragen in Duizenden €'s)				
Jaar	2006	2007	2008	2009
A Totale baten	167.913	174.229	178.267	182.427
Provinciefonds	53.251	55.327	57.225	58.988
Opcenten op de motorrijtuigenbelasting	91.656	96.402	101.151	106.137
Treasury	21.406	20.900	18.291	15.702
Dividenden en overige baten	1.600	1.600	1.600	1.600
B Totale programmalasten	133.960	150.384	141.343	136.155
Programma BMS/CS/KAB/PSD/ECC	34.022	30.999	23.582	19.838
Programma Ruimte en Groen	21.514	21.251	14.046	12.977
Programma Water en Milieu	21.567	20.518	17.838	16.076
Programma Wegen, Verkeer en Vervoer	55.762	43.496	47.215	35.452
Programma Maatschappij, Economie en Cultuur	44.791	43.874	36.056	31.938
Mutaties reserves	-43.696	-9.754	-12.184	4.084
<i>Subtotaal</i>	<i>133.960</i>	<i>150.384</i>	<i>126.553</i>	<i>120.365</i>
Huisvestingslasten nieuwbouw	0	0	2.800	2.800
Continuering coalitieakkoord	0	0	11.990	12.990
C Stelposten	17.997	18.600	16.148	19.247
D Totale lasten (incl mutaties reserves en stelposten)	151.957	168.984	157.491	155.402
E BESCHIKBARE RUIMTE (A -/- D)	15.956	5.245	20.776	27.025

Noot: de programmalasten nemen in de loop der tijd af door het wegvallen van tijdelijke middelen (o.a. coalitieakkoord). Schommelingen zijn er door verschuivingen van uitgaven binnen onder andere Agenda 2010 en het SMPU.

In de volgende tabel geven wij in absolute getallen gedetailleerd weer welke positieve of negatieve afwijkingen wij verwachten ten opzichte van de ramingen in Programmabegroting 2006 (- = nadelig). Deze afwijkingen werken uiteraard direct door in de beschikbare middelen. Als wij vervolgens nog het saldo van de reeds in de begroting opgenomen beschikbare middelen toevoegen komen wij uit op het voorlopige totaal van de extra middelen die beschikbaar zijn voor de Programmabegroting 2007. Samenvattend geven de mutaties in het financieel perspectief van 2006 – 2009 het volgende beeld (x € 1.000):

SALDO MEERJARENBEGROTING (Bedragen in Duizenden €'s)

JAAR	2006	2007	2008	2009
Saldo Begroting 2006	0	0	34.704	40.948
Beluitvorming begroting 2006				
Amendement 2	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Amendement 3	250			
Amendement 4	-500	-500		
Amendement 5	350			
Amendement 6	-750			
Motie 5	-100			
Motie 6	-40			
Motie 7	-25	-25		
Motie 9	-200			
Voorziening halfjaarrapportage 2005	5.300			
Totaal	1.285	-3.525	-3.000	-3.000
Mutaties				
Provinciefonds	-470	-452	-133	59
Opcenten op de motorrijtuigenbelasting	2.592	2.743	2.730	2.717
Treasury				-600
Overige middelen				
<i>Stelpost nog toe te wijzen middelen</i>	1.003	5.736	3.196	4.613
<i>Nieuw beleid 2007</i>		2.000	2.000	2.000
<i>Saldo halfjaarrapportage 2005</i>	3.135			
<i>Reservering algemene reserve ecoducten</i>	5.000			
<i>Onvermijdbare uitgaven</i>	-819	-1.789	-1.789	-1.778
<i>Vrijval voorziening rivierdijkversterking</i>	3.700			
<i>Vermindering uitgaven rivierdijkversterking Provinciefonds</i>	835	835	835	835
<i>Verhoging uitgaven flora&fauna wet</i>	-305	-305	-305	-305
<i>Toename huisvestingskosten</i>			-2.800	-2.800
<i>Niet ingevulde bezuinigingen</i>			-5.172	-5.172
<i>Structureel doorlopende uitgaven coalitieakkoord</i>			-9.490	-10.490
<i>Kapitaallasten nog op te nemen in de exploitatie</i>				
BESCHIKBARE RUIMTE	15.956	5.245	20.776	27.025

Vergeleken met de Programmabegroting 2006 is het beeld positief, er zijn meer middelen beschikbaar in 2006 en 2007. Door aangepaste ramingen van de motorrijtuigenbelasting, van het Provinciefonds en rekening houdend met onvermijdbare uitgaven en een aantal incidentele middelen is de verwachting dat er in 2006 circa € 16 miljoen aanvullend beschikbaar is en € 5,2 miljoen in 2007. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

2.2 Algemene middelen

Navolgend gaan wij kort in op de belangrijkste afwijkingen in de prognoses van de algemene middelen. De algemene middelen bestaan voornamelijk uit de uitkering uit het Provinciefonds, de door de provincie te heffen opcenten op de motorrijtuigenbelasting en de renteopbrengst van de door ons belegde tijdelijk overtollige financieringsmiddelen (treasury).

2.2.1 Provinciefonds

In de Programmabegroting 2006 is de berekende uitkering gebaseerd op de junicirculaire 2005. In dit document is de septembercirculaire van 2005 verwerkt. Hierin zijn de accessen voor de komende drie jaren geactualiseerd en naar boven aangepast. Verder is er een toevoeging van € 305.000 in verband met de Natuurbeschermingswet en de Flora en Faunawet. Met dit bedrag worden tevens de programmakosten verhoogd. Er is echter ook een neerwaartse bijstelling door het vervallen van de integratie-uitkering voor de rivierdijkversterking van € 835.000. Dit bedrag wordt in mindering

gebracht op de programmakosten. Per saldo is een neerwaartse bijstelling van de prognoses ten opzichte van de vigerende meerjarenbegroting het gevolg.

De ramingen voor het Provinciefonds zien er nu als volgt uit:

Bedragen x € 1.000				
Provinciefonds	2006	2007	2008	2009
Stand Programmabegroting 2006	53.721	55.779	57.358	58.929
Flora en faunawet	305	305	305	305
Rivierdijkversterking	-835	-835	-835	-835
Overige aanpassingen sept-circulaire 2005	59	78	397	588
Stand Voorjaarsnota 2006	53.250	55.327	57.225	58.987

2.2.2 Opcenten op de motorrijtuigenbelasting

De opbrengst van de opcenten motorrijtuigenbelasting heeft de afgelopen jaren een stevige groei laten zien. Deze groei heeft vaak geleid tot tussentijdse positieve bijstellingen van de ramingen. Bij de Begroting 2006 hebben wij de groeicijfers naar boven aangepast. Desondanks is de groei in 2005 aanzienlijk geweest. Met name in de hogere gewichtsklassen is het aantal auto's toegenomen. Als wij deze gegevens doortrekken naar de komende jaren, dan moeten wij de ramingen wederom naar boven bijstellen. Dit ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000				
Motorrijtuigenbelasting	2006	2007	2008	2009
Stand Programmabegroting 2006	89.064	93.659	98.421	103.421
Mutaties	2.592	2.743	2.730	2.716
Stand Voorjaarsnota 2006	91.656	96.402	101.151	106.137

2.2.3 Treasury

De ramingen voor de treasury blijven conform die van Programmabegroting 2006 en zullen bij de Programmabegroting 2007 worden geactualiseerd. In 2009 is € 600.000 in mindering gebracht in de veronderstelling dat een gedeelte van het eigen vermogen zal worden ingezet, waardoor de rente-inkomsten teruglopen. Uiteraard is dit nog onder voorbehoud.

2.2.4 Stelpost nog toe te wijzen middelen

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 is ingestemd met het instellen van een post nog toe te wijzen middelen. Daarmee wordt een deel van de beschikbare middelen in het voorbereidende stadium "in depot" gehouden (als stelpost nog toe te wijzen middelen) in afwachting van de ontwikkelingen gedurende het begrotingsjaar. Op deze middelen kan dan ook gedurende het begrotingsjaar een beroep worden gedaan.

Uit de stelpost is bij de behandeling van de Programmabegroting 2006 reeds het nodige geput. Na aftrek van bedoelde posten, zijn van de "oude" stelpost nog de volgende bedragen beschikbaar.

Bedragen x € 1.000				
	2006	2007	2008	2009
Stand primitieve begroting 2006	1.139	5.829	3.196	4.613
Aanpassingen begrotingsbesluit	1.285	-3.525	-3.000	-3.000
BAT	-93	-93		
Dag van de provincie	-43			
Nog beschikbaar	2.288	2.211	196	1.613

De veronderstelling hierbij is dat de stelpost weer aangevuld zal worden met nieuwe middelen en dat de stelpost ook in de nieuwe collegeperiode zal worden voortgezet. Zo niet, dan komen de middelen rechtstreeks in het saldo terecht.

2.2.5 Algemene reserve en rekeningresultaat 2005

De hoogte van de algemene reserve bedraagt eind 2005 circa € 80,4 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 2,4 miljoen reeds gereserveerd voor uitgaven afgesproken in de Voorjaarsnota 2004, een bedrag van € 5 miljoen is opzij gezet voor ecoducten en bij de Begroting 2006 is nog eens € 2,4 miljoen ingezet. Bij de Halfjaarrapportage is € 8,4 toegevoegd waarvan € 5,3 miljoen is gereserveerd voor 2006. Er resteert aldus nog een bedrag van ruim € 3,1 miljoen ervan uitgaande dat de omvang van de algemene reserve naar € 60 miljoen zal tenderen.

Voorts wordt over 2005 weliswaar een saldo verwacht, maar de hoogte ervan is nog niet definitief. In de voorjaarsnota wordt hier derhalve nog geen rekening mee gehouden.

2.2.6 Stelpost nieuw beleid

In de vigerende begroting is structureel € 2 miljoen opgenomen voor nieuw beleid. Dit bedrag kan derhalve voor de begroting vanaf 2007 worden ingevuld.

2.2.7 Onvermijdbare uitgaven.

Daarnaast doen zich nog zaken voor die tot onvermijdbare mutaties in de uitgaven leiden. Sommige daarvan zijn reeds gemeld in Halfjaarrapportage 2005. Andere komen voort uit de budget- en afrekenregels. Daarnaast hebben zich na de samenstelling van de Programmabegroting 2006 ontwikkelingen voorgedaan of zijn zaken gebleken die leiden tot wijziging in de lasten. In totaal gaat het in 2007 om een bedrag van € 1.788.700. Een nadere specificatie is opgenomen in Bijlage 1.

2.3 Risicoanalyse en weerstandsvermogen

2.3.1 De ondernemende provincie neemt risico's

Als provincie willen wij risico's niet uit de weg gaan. Het openbaar bestuur speelt zich meer en meer af in een open markt, waarin het aankomt op interactief besturen en actieve participatie. Exponenten hiervan zijn garantstellingen, voorfinancieringen en grondaankopen. Dankzij deze handelwijze kunnen grote projecten van maatschappelijk belang worden uitgevoerd of worden versneld. Vaak geschiedt dit samen met andere partijen. Dit betekent wel dat risicomanagement een steeds belangrijker plaats in gaat nemen in onze beleidsuitvoering.

2.3.2 Risicoanalyse

Ten aanzien van risico's maken wij onderscheid tussen reguliere bedrijfsrisico's en niet reguliere beleidsrisico's. Reguliere, bedrijfsmatige risico's zijn alle risico's die zijn verbonden aan de jaarlijkse reguliere begrotingsuitvoering en bedrijfsvoering.

De belangrijkste reguliere risico's zijn:

- juridische en procesrisico's rond aanbesteden, vergunningverlening en subsidieverlening;
- bedrijfsvoeringsrisico's (onder andere personeel, uitval van de ICT).

Niet reguliere beleidsrisico's zijn die risico's die door provinciale staten uitdrukkelijk zijn aanvaard als consequentie van bepaald functioneel beleid. Hierbij moet vooral worden gedacht aan:

- borgstellingen, garantstellingen en voorfinancieringen;
- grote projecten. Een aparte categorie hierbinnen vormen de grote investeringsvoorstellen. De komende jaren zal een deel van het Eigen Vermogen worden aangewend voor deze nieuwe projecten. Het precieze bedrag en de bestemming zijn nu nog onzeker.

2.3.3 Weerstandsvermogen

Risico's kunnen opgevangen worden via het weerstandsvermogen. Het totaal benodigde weerstandsvermogen voor de geïnventariseerde risico's bedraagt € 25 miljoen. Dit is als volgt opgebouwd:

Soort risico	Benodigd weerstandsvermogen
Reguliere, bedrijfsmatige risico's	€ 10 miljoen
Niet reguliere risico's	€ 10 miljoen
Risico's bij toekomstige uitgaven uit het Provinciaal Structuurfonds	€ 5 miljoen
Totaal	€ 25 miljoen

In Bijlage 2 hebben wij een overzicht opgenomen van de 19 niet reguliere risico's met de kans dat een risico zich voordoet en het mogelijke schadebedrag. Tevens hebben wij in deze bijlage een toelichting opgenomen op de berekening van het weerstandsvermogen.

Eerder hebben wij het benodigde weerstandsvermogen verhoogd tot € 60 miljoen. Bij de Programmabegroting 2006 hebben we, na een verdere analyse, aangegeven dat een benodigde risicobuffer van € 40 miljoen meer waarschijnlijk zal zijn. Inmiddels hebben wij het risicoprofiel verder aangescherpt en een benchmark met een aantal provincies uitgevoerd. Op basis hiervan stellen wij nu voor het te verlagen naar € 25 miljoen. Tevens willen wij voorstellen om over vier jaar het niveau te herijken. Het risicoprofiel zelf wordt in de jaarcyclus voortdurend geactualiseerd

2.4 Financiële uitgangspunten voor de nieuwe coalitie

Zoals het er nu voorstaat, kan ook de nieuwe coalitie straks beschikken over een aanzienlijk vrij besteedbaar budget. Grofweg gaat het om jaarlijks gemiddeld € 27 miljoen. Helemaal vrij is het niet, aangezien er een groot beroep zal worden gedaan om een aantal uitgaven van het bestaande coalitieakkoord door te laten lopen na 2007. Gedeeltelijk is voor een aantal uitgaven al afspraken gemaakt. Daarover meer in de volgende paragraaf.

In Bijlage 4 is een meerjarenraming opgenomen waarbij reeds rekening is gehouden met een mogelijke inzet van het eigen vermogen en doorloop van sommige activiteiten.

2.4.1 Structurele middelen uit het coalitieakkoord

In de bijgaande tabel zijn de uitgaven uit het coalitieakkoord weergegeven die op basis van afspraken of het onvermijdbare karakter ervan structureel voortgezet zouden moeten worden. Daarnaast is het voor veel uitgaven wellicht wenselijk of zeer wenselijk dat die voortgezet worden, maar het betreft hier dan een **politieke** keuze. Dit geldt bijvoorbeeld voor de strategische plannen. Voor vrijwel elk strategisch plan zijn in de reguliere programma's budgetten opgenomen. Via het coalitieakkoord zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de strategische plannen. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het bibliotheekwerk en de cultuurconvenanten.

Voor zover het om wenselijke of zeer wenselijke voortzetting van uitgaven gaat zal in 2007 in het overdrachtsdocument voor de nieuwe coalitie een argumentatie worden opgenomen, zodat de nieuwe staten hierover in juni 2007 expliciet kunnen besluiten.

Voor één post is het wenselijk op dit moment een uitzondering te maken, te weten de jeugdhulpverlening. Middels het coalitieakkoord 2004-2007 is ter bestrijding van de wachtlijsten Jeugdzorg € 1.295.000 per jaar beschikbaar gesteld voor de duur van de coalitie. Met deze middelen en de door het Rijk structureel extra beschikbaar gestelde middelen zijn in 2004 een tweetal offertetrajecten gestart waardoor er in 2005 124 extra capaciteitsplekken (dagbehandeling en residentieel aanbod) en 504 ambulante hulpverleningstrajecten zijn ingekocht. Er is derhalve extra jeugdzorgcapaciteit gerealiseerd waardoor meer kinderen met problemen kunnen worden geholpen. Als deze middelen niet worden gecontinueerd zal dit jeugdzorgaanbod verdwijnen en zullen de wachtlijsten in de Utrechtse jeugdzorg weer toenemen. Het effect hiervan zal gedurende het jaar 2007 al zichtbaar zijn. Als in 2006 namelijk niet duidelijk wordt of deze middelen worden voortgezet, zijn jeugdzorginstellingen dan al genoodzaakt om de extra gerealiseerde capaciteit gedurende het hele jaar 2007 te gaan afbouwen.

Deze middelen zijn daar ingezet waar knelpunten waren. Deze knelpunten betroffen uiteindelijk alle hulpsoorten: dagbehandeling, residentieel, intensief ambulante en pleegzorg. Pleegzorg is overigens een

dermate groot knelpunt dat provinciale staten / gedeputeerde staten vanaf 2005 structureel eigen middelen in pleegzorg hebben gestopt om een opnamestop te voorkomen. Helaas bestaan er op dit moment nog steeds knelpunten en wachtlijsten. Het beëindigen van de impuls aan jeugdzorg is vanuit dat oogpunt niet wenselijk. Wanneer begin 2007 nog geen zekerheid is over de continuering van de zorg zullen de zorgaanbieders maatregelen gaan nemen. Wanneer in de loop van 2007 pas bekend wordt of de coalitieakkoordmiddelen wel worden verlengd, dan zijn bovenstaande ontwikkelingen al in gang gezet. Het voorstel is dan ook om de middelen in ieder geval een jaar te verlengen en vervolgens is het aan de nieuwe coalitie om het eventueel verder voort te zetten.

Een soortgelijke situatie doet zich voor ten aanzien van de op dit moment nog niet in te schatten ontwikkelingen met betrekking tot het met het Rijk af te sluiten ILG-convenant. De onderhandelingen hierover moeten eind dit jaar resulteren in een getekende overeenkomst. Op dat moment worden ook de financiële consequenties duidelijk en in hoeverre dit effecten heeft voor de jaren na 2007.

Eén en ander zal apart aan u worden voorgelegd ter besluitvorming.

Coalitie akkoord	2007		Structureel	Opmerking
	Totaal	Uitsplitsing		
Landelijk gebied	1.500			
• <i>Kleine kernen</i>		500		
• <i>Reserve natuurterreinen</i>		500		
• <i>Agrarisch natuurbeheer</i>		500		
Infrastructuur, mobiliteit	7.940		7.940	Afgesproken in het CA, SMPU
Economische ontwikkeling	400			
Zorg en welzijn	3.500			
• <i>Sociale agenda</i>		2.000		
• <i>Jeugdhulpverlening</i>		1.000		
• <i>Consumentenplatforms</i>		400		
• <i>Breedtesport</i>		100		
Cultuur en cultureel erfgoed	3.070			
• <i>Bibliotheekvernieuwing</i>		1.000		Loopt door t/m 2011, PS-besluit
• <i>Museumbezoek</i>		100		
• <i>Kunst en cultuur</i>		1.500		Loopt door t/m 2008
• <i>PAC</i>		200		
• <i>Steunpunt monumenten</i>		110		
• <i>Monumentenzorg</i>		160		
Veiligheid en handhaving	250			
Strategische plannen				
Streekplan	4.000			
Waterhuishoudingsplan (WHP)	1.500			
Mileiubeleidsplan (PMP)	1.500			Loopt door t/m 2008
Economisch beleidsplan	1.500			
Nog in te vullen uitvoering	5.000			
Interne organisatie				
Dualisering	800		800	Onvermijdbaar
Rekenkamer	700			
• <i>Interne control</i>		200	200	Afspraak B2004
• <i>Rekenkamer</i>		350	350	Onvermijdbaar
• <i>Bezuiniging</i>		150		
ICT	200		200	Onvermijdbaar
Organisatieverbetering	500			
Gemiste huurinkomsten	300			In huisvestingskosten opgenomen
Totaal	32.660		9.490	

2.4.2 Bezuinigingen

Voor de jaren vanaf 2004 zijn bezuinigingstaken opgelegd, oplopend tot € 9,4 miljoen. Deze bezuinigingen zijn nog niet allemaal structureel ingevuld. Vanaf 2008 blijft een bedrag nog te realiseren van ruim € 5 miljoen. Dit bedrag wordt nu ten laste gebracht van het saldo vanaf 2008.

2.4.3 Vervangingsinvesteringen/kapitaaldienst

Met het oog op toekomstige vervangingsinvesteringen is een inventarisatie gemaakt van de al dan niet op de balans vermelde vaste activa en de mogelijke vervanging daarvan. Een eerste indruk hiervan is dat in de meeste vervangingsinvesteringen is voorzien, al dan niet via reguliere afschrijvingen of via reserves. Wij achten het wenselijk om hierin een eenduidig beleid te voeren, dus liever niet werken via reserves maar via afschrijvingen.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn provincies verplicht om investeringen in economisch nut te activeren. Dit zijn investeringen die verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Dit is staand beleid. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden op dit moment nog niet geactiveerd, terwijl het BBV hiervoor wel de mogelijkheid geeft. Dit zijn met name uitgaven in het kader van (vaar)wegen, ecoducten etc. Om een meer consistent beleid te voeren achten wij het raadzaam ook deze investeringen te activeren. De commissie Bestuur en Middelen heeft dit principe inmiddels onderschreven. Na de finale besluitvorming zou het beleid op 1 januari 2008 van kracht kunnen worden.

Het besluit om ook investeringen met een maatschappelijk nut te activeren en er vervolgens over af te schrijven heeft binnen de provincie de benaming ‘kapitaaldienst’ gekregen. Naast een consistent beleid is een belangrijk voordeel hiervan dat er structureel rekening wordt gehouden met de kosten die verband houden met het provinciale voorzieningenniveau, ongeacht het tijdstip wanneer deze investeringen feitelijk worden gedaan. Middels de afschrijvingen, kosten maar geen uitgaven, wordt eigenlijk gespaard voor de vervanging van deze investeringen in de openbare ruimte.

Het lastenpatroon zal door deze invoering een minder schoksgewijs verloop hebben en de noodzaak van het aanhouden van een reserve voor grote wegeninvesteringen, die gehanteerd wordt om deze schokken op te vangen, zal op termijn eveneens tot het verleden behoren. Dit verhoogt het inzicht in het verloop van het eigen vermogen.

Afhankelijk van de verdere besluitvorming kan de Programmabegroting van 2008 worden genomen als startdatum voor de invoering van de kapitaaldienst. De interne verordening zal moeten worden aangepast ten aanzien van het te hanteren activeringsbeleid, afschrijvingsbeleid en de investeringsbegroting. Te zijner tijd zullen wij deze besluitvorming aan u voorleggen.

Onderzocht zal moeten worden in hoeverre de invoering van de kapitaaldienst consequenties heeft voor de activa-administratie zoals deze zal worden gevoerd om mutaties als gevolg van (des)investeringen en afschrijvingslasten tijdig, juist en volledig te administreren. Beleid zal moeten worden ontwikkeld ten aanzien van afschrijvingsperioden en methoden.

In Bijlage 3 wordt de invoering van de kapitaaldienst uitvoeriger beschreven. Wij zullen u op een later tijdstip een rekenvoorbeeld doen toekomen. In een overgangperiode zal nog een hybride systeem bestaan omdat nog niet voldoende afschrijvingen zijn opgebouwd.

2.4.4 Grote investeringen

Al langer bestaat het idee om een deel van het eigen vermogen in te zetten ten behoeve van de Utrechtse samenleving. Dit zou gestalte moeten krijgen via een aantal grote investeringen. Hiertoe is een separaat besluitvormingstraject ingezet. Naar verwachting zullen de projecten in de nieuwe collegeperiode opgestart kunnen worden. In een afzonderlijk document zal hier dieper op worden ingegaan. Navolgend enkele hoofdlijnen.

De vraag is eerst hoeveel middelen er kunnen worden ingezet.

Het eigen vermogen van de provincie bedraagt (*volgens de voorlopige cijfers*) ultimo 2005 circa € 580 miljoen. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

- Algemene reserve en dienstreserves € 82 miljoen
- Bestemmingsreserves € 498 miljoen

Van een gedeelte van deze reserves ligt de bestemming vast, zoals de naam eigenlijk al aangeeft. Deze reserves kunnen weliswaar nog van bestemming worden gewijzigd, maar dat is meer een theoretische mogelijkheid en zeker niet de intentie. Van de algemene reserve is € 35 miljoen vrij beschikbaar, nu wij de risicobuffer kunnen terugbrengen van € 60 miljoen naar € 25 miljoen. Verder is de reserve Dekking provinciaal structuurfonds met een omvang van € 310 miljoen inzetbaar. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met het feit dat in de begroting nu rente-inkomsten zijn opgenomen die bij de inzet van deze reserve zullen vervallen. Met deze kanttekening is maximaal circa € 345 miljoen beschikbaar.

Met het oog op onze strategische positie in de toekomst achten wij het niet verstandig om deze ruimte nu volledig in te zetten. Een bedrag van € 150 miljoen daarentegen, over meerdere jaren gespreid, vinden wij zeker verdedigbaar.

2.4.5 Meerjarenraming

Om inzicht te krijgen in de beschikbare middelen voor de volgende collegeperiode hebben wij de meerjarenraming verder doorgetrokken.

Het is van belang om een meerjarenbegroting op te stellen die zich uitstrekt over een aanmerkelijk langere periode dan thans gebruikelijk is (4 jaar). De redenen hiervoor zijn als volgt.

- a. De meer strategische benadering van beleidsontwikkelingen vereist een projectie op langere termijn. Hiervoor is inzicht in (autonome) toekomstige ontwikkelingen nodig om daarop adequaat te kunnen anticiperen. Anderzijds dienen de consequenties van de beleidsalternatieven en beleidsmatige keuzes over een langere termijn te worden gezien.
- b. De invoering van de kapitaaldienst betekent dat de consequenties van huidige investeringsbeslissingen zich over een groot aantal jaren uitstrekken (afhankelijk van de te kiezen afschrijvingstermijnen). Het is derhalve ook van belang dat deze consequenties worden geconfronteerd met de ontwikkeling van de middelen op langere termijn.
- c. De inzet van een belangrijk deel van het eigen vermogen in het komende decennium heeft consequenties voor de toekomstige rentebaten. Aangezien de beleidsprogramma's in belangrijke mate worden gedekt uit deze rentebaten, is een projectie van de middelenontwikkeling in relatie tot de uitgavenontwikkeling van belang.

Samenvattend geldt dat de meerjarenbegroting in toenemende mate het (integrale) afwegingskader moet vormen voor strategische keuzes, de besluitvorming over majeure investeringen, de inzet van het eigen vermogen en andere financiële ontwikkelingen. Daarvoor is een goed inzicht in de ontwikkeling van middelen én uitgaven op langere termijn onontbeerlijk.

In Bijlage 4 is een eerste aanzet voor de meerjarenbegroting over de periode tot en met 2016 opgenomen. De daarin opgenomen ramingen zijn uiteraard voor de latere jaarschijven nog tamelijk globaal.

In de meerjarenraming zijn de uitgangspunten als volgt:

- de programmakosten zijn gehandhaafd op het niveau van 2009 in de veronderstelling dat er geen incidentele middelen meer inzitten;
- de jaarlijkse meeropbrengst van de opcenten zijn geraamd op € 4,5 miljoen;
- het provinciefonds groeit jaarlijks met 2%;
- de jaarlijkse kosten voor loon- en prijscompensatie bedragen € 2,5 miljoen;
- de huisvestingslasten nemen toe met € 2,8 miljoen;
- er is rekening gehouden met een geleidelijke inzet van het Eigen Vermogen van € 150 miljoen;
- extra kapitaalkosten worden geraamd op jaarlijks € 3,5 miljoen;
- jaarlijks komt € 2 miljoen beschikbaar voor nieuw beleid.

Al met al is er jaarlijks gemiddeld € 27 miljoen beschikbaar in de volgende collegeperiode.

Hoofdstuk 3. EFFICIENCY EN KWALITEIT VAN DE ORGANISATIE

3.1 Efficiency en taken

3.1.1 Inleiding

Voor de jaren vanaf 2004 zijn aanzienlijke bezuinigingstaakstellingen opgelegd. Deze bezuinigingstaakstellingen zijn voor een gedeelte gerealiseerd en voor een overig gedeelte als stelpost (nog te realiseren “opbrengsten”, i.c. kostenbesparingen) in de begroting opgenomen. De bezuinigingstaakstelling kan getalsmatig en samengevat als volgt worden weergegeven:

	2004	2005	2006	2007	2008
Bezuinigingstaakstelling	- 7.441	- 7.473	- 9.502	- 9.407	- 9.407

Bedragen x € 1.000

De bezuinigingen worden ingevuld door een efficiency-operatie en door een reductie van taken.

3.1.2 Efficiency operatie

In de eerste fase van het project is een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden voor efficiency en is een eerste indruk verkregen van de hoofdlijnen van de te voeren takendiscussie.

De efficiency-operatie heeft geleid tot voorstellen voor een structurele besparing van circa € 3,5 miljoen per jaar (middels reductie van ruim 61 formatieplaatsen). Deze besparingen zijn inmiddels in de ramingen van de programma's verwerkt en kunnen aldus als gerealiseerd worden beschouwd.

3.1.3 Takenreductie

Op 4 oktober 2004 hebben provinciale staten een besluit genomen over de takenreductie. Verdeeld over drie jaar levert de reductie op taken naar verwachting ruim € 16 miljoen op. Voor een groot deel betreft het vermindering op kosten van diverse programma's en in het verlengde hiervan wordt ook bezuinigd op de formatie met circa 10 fte. Ook deze reductie is doorvertaald naar de programma's. Echter, veel reducties zijn incidenteel van aard en dat betekent dat vanaf 2008 een bedrag van ruim € 5 miljoen ten laste komt van het saldo.

3.2. Kwaliteitsverbeteringen

Een presterende provincie vereist een (ambtelijke) organisatie die zich voortdurend bezint op haar functioneren en haar werkwijzen en dus ook voortdurend in beweging zal zijn. Hiervoor bestaan interne impulsen, zoals de expliciete aandacht voor kwaliteitsverbetering, en uiteraard externe prikkels zoals deze voortvloeiën uit de maatschappelijke omgeving. Maar ook technologische ontwikkelingen fungeren hierbij als stimulans.

Er is een tweetal ontwikkelingen die in dit kader op dit moment vooral de aandacht vragen, te weten:

- het traject Organisatie in Ontwikkeling
- de start van het Projectmanagementbureau (PMB)

3.2.1 Organisatie in Ontwikkeling

Bovengenoemde impulsen zijn vertaald in een concreet programma met als titel “Organisatie in Ontwikkeling”(OinO). Het biedt de structuur om onze organisatie in te richten voor het werk dat gedaan moet worden, inclusief nieuwe uitdagingen. Concrete adviezen zullen ons verder helpen onze organisatie te verbeteren. Dat gebeurt op drie met elkaar samenhangende onderdelen:

1. doorontwikkelen van de organisatiestructuur en verder verbeteren van de bedrijfsprocessen;
2. cultuurverandering gericht op de verbindende kwaliteiten van de provincie; zowel intern tussen leidinggevenden en medewerkers, tussen sectoren, diensten en projecten, maar ook extern: gericht op het verbindend vermogen van de provincie met haar omgeving;
3. personeelsontwikkeling gericht op het aantrekken en binden van flexibele, initiatiefrijke en contactueel vaardige medewerkers aan de provincie.

In het eerste kwartaal van 2006 starten 9 onderzoeks- en uitvoeringsprojecten.

1. Handhaving: een onderzoek naar de meest efficiënte en effectieve organisatie van handhaving.
2. Invoering Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo): een onderzoek naar de manier waarop de provincie wil omgaan met de Wabo. Willen wij regie, of juist niet bij de implementatie ervan in de regio? En wat heeft dit voor gevolgen?
3. Subsidies: een onderzoek naar de manier waarop het subsidiebeleid optimaal ingericht kan worden, zodat wij onze maatschappelijke doelstellingen bereiken. Ook wordt bekeken hoe de provincie meer subsidies kan binnenhalen.
4. Gebiedsgericht werken: een onderzoek naar de vraag of en hoe wij het gebiedsgericht werken kunnen versterken.
5. Stafbureaus en staftaken: een onderzoek naar de voor- en nadelen van centralisatie van de staffuncties.
6. Control: een onderzoek naar de centralisatie van de dienstcontroletaken in relatie tot concerncontrol.
7. Overhead en uitbesteding: een onderzoek naar de mogelijkheden om de overhead terug te dringen. Daarbij een advies over voor- en nadelen van eventuele outsourcing (geld, kwaliteit, continuïteit van dienstverlening).
8. Vorming van een projectmanagementbureau: per 1 januari 2006 is het PMB verantwoordelijk voor concernbrede projecten.
9. Directiestructuur: invoeren van de functie van adjunct-directeur. Een advies over de inrichting van de functie en de verdeling van taken tussen de algemeen en adjunct-directeur.

Voor de zomer moeten de eerste resultaten bekend zijn.

3.2.2 Projectmanagementbureau (PMB)

In december 2005 is besloten tot oprichting van een Projectmanagementbureau (PMB) “in oprichting” volgens de variant “krachtig en slank”: een kleine eigen bezetting en inhuur projectmedewerkers via Interimteam. Er is opdracht gegeven aan een kwartiermaker om het PMB per 1 juli 2006 te realiseren. Doelstelling van het PMB is een verdere professionalisering van projectmatig werken als werkwijze en continuering en verbreding van de aanpak van Agenda 2010 in een organisatorische eenheid, waardoor concrete resultaten en integraliteit worden bereikt.

Naast oprichting van een organisatieonderdeel (formeel, financieel-administratief, organisatorisch) wordt vanaf 1 januari al begonnen met de uitvoering van een aantal door de directieraad benoemde concernprojecten. Een derde resultaat is dat de professionalisering van projectmatig werken geborgd wordt, wat betekent dat het pakket van instrumenten om projectmatig werken als werkwijze in de hele organisatie te bevorderen en te bewaken actueel is en een vaste, zichtbare, plaats in de organisatie heeft gekregen.

De beweging in de organisatie (discussie over mobiliteit en flexibele arbeid met de ondernemingsraad, programma Organisatie in Ontwikkeling) geeft de komende maanden mogelijk inzichten die van invloed zijn op het gekozen model of die aanleiding geven een bepaalde invulling te geven aan het model. Deze worden meegenomen in de ontwikkeling van het PMB.

Hoofdstuk 4. BELEIDSONTWIKKELINGEN

4.1. Inleiding

Het vigerende beleid en de financiële consequenties daarvan liggen vast in de Programmabegroting 2006, de meerjarenraming 2006-2009 en in het coalitieakkoord. In de uitvoering daarvan hebben zich tot nu toe geen majeure knelpunten aangediend die tot een fundamentele bijstelling van het bestaande beleid en de daarbij behorende ramingen zouden moeten leiden. Wij zitten daarmee goed op schema.

Niettemin zijn op onderdelen (uiteraard) wel wensen tot (beperkte) bijsturing of intensivering en aanvulling van het beleid aan de orde. In dit hoofdstuk hebben wij die opgenomen.

4.2. Beleidsontwikkelingen

Programma 1.1 Algemeen bestuur

Cofinancieringsfonds

Een belangrijke voorwaarde voor het verkrijgen van Europese of rijkssubsidie, bijvoorbeeld via het Fonds Economische Structuurversterking, het Programma Pieken in de Delta, Europese structuurfondsen, voor daarvoor in aanmerking komende projecten, is mede-financiering of cofinanciering door de Nederlandse overheid. Deze cofinanciering kan, afhankelijk van het fonds, deels door het Rijk, maar kan ook deels door de provincie worden gerealiseerd.

Het fundamentele uitgangspunt voor de provincie Utrecht is dat cofinanciering invulling krijgt middels projecten die reeds in de (meerjaren)begroting zijn opgenomen. Het is immers doelmatig dat de doelstellingen die “Brussel” met Europese subsidies tracht te realiseren enerzijds en de provinciale doelstellingen anderzijds zoveel mogelijk overeenkomen, i.c. op elkaar aansluiten. In deze situatie hoeven voor cofinanciering geen extra middelen te worden gereserveerd.

Toch is de beschikbaarheid van een cofinancieringsfonds nuttig met het oog op de volgende omstandigheden:

- a. om Europese subsidies veilig te stellen, dienen de desbetreffende projecten vóór een bepaalde deadline te worden afgerond. Deze tijdslimiet kan onder druk komen te staan doordat de provinciale planning hierop niet aansluit en/of dat middelen in een andere periode beschikbaar komen. In deze situatie kan een buffer in de vorm van het cofinancieringsfonds uitkomst bieden, bijvoorbeeld door vóórfinanciering van een Europees project;
- b. in uitzonderingsgevallen kan een Europees project toch additioneel zijn ten opzichte van de vastgestelde begroting van de provincie. Hieraan kunnen onder meer financiële overwegingen ten grondslag liggen. Zo kunnen projecten, die eerst buiten de afweging zijn gevallen, door Europese subsidies toch weer binnen handbereik komen.

Voor projecten die worden ingediend ten laste van het cofinancieringsfonds dient nadrukkelijk te worden aangetoond:

- waarom deze projecten niet al in de (meerjaren)begroting van de provincie zijn opgenomen;
- waarom/in welke mate deze projecten bijdragen aan het realiseren van de provinciale doelstellingen, ook al zijn ze niet in de reguliere begroting opgenomen.

Een inschatting is dat het door de provincie te leveren aandeel circa € 12,5 miljoen zou moeten bedragen. Dit zou kunnen worden gestort in een provinciaal cofinancieringsfonds voor de periode 2007-2015 (er rekening mee houdend dat jaarbudgetten binnen 2 jaar moeten zijn uitgegeven, de N+2-regel). Het bedrag zou in meerdere fasen kunnen worden opgebouwd, bijvoorbeeld met een jaarlijkse storting van € 2,5 miljoen. Voor 2007 zijn de middelen voorsnog ontoereikend voor een storting. Omdat het om een fonds gaat zullen wij er zorg voor dragen het fonds steeds voldoende te vullen zodat hier geen knelpunt ontstaat.

Een actueel voorbeeld is de Regionale Kennis en Innovatieagenda. De versterking van de kenniseconomie is de belangrijkste economische beleidsopgave voor de komende periode. Op verschillende beleidsniveaus (Europa, Rijk, provincies) staat de verbetering van de innovatiegraad en

de versterking van de kenniseconomie hoog op de agenda. Op provinciaal niveau hebben de gezamenlijke provincies (IPO) aangegeven een belangrijke rol voor het middenbestuur bij de kennisagenda te spelen. In haar economisch beleidsplan heeft de provincie Utrecht uitgesproken één van de meest innovatieve regio's van Nederland en Europa te willen worden.

Voor het gebiedsgericht economisch beleid heeft het ministerie van Economische Zaken middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de Noordvleugel. Jaarlijks is in het kader van Pieken in de Delta € 10 miljoen beschikbaar, met een sterk accent voor projecten op het gebied van de kennisinfrastructuur. Ook via de Europese structuurfondsen komt Utrecht in aanmerking voor ondersteuning van innovatieve projecten. Zowel bij de rijks- als de Europese middelen is 50% regionale overheidscofinanciering een voorwaarde.

Voor de aanwending van deze middelen wordt samen met de regionale partners - de gemeenten Utrecht en Amersfoort, het Bestuur Regio Utrecht, de beide Kamers van Koophandel, de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht en in Noordvleugelverband - een gemeenschappelijke regionale kennisagenda opgesteld. Deze agenda moet leiden tot concrete projecten.

Stimuleringskrediet gemeenten

Steeds vaker vervult de provincie een rol als katalysator voor gemeenten. Om dit meer vorm te geven is het voorstel een budget ter beschikking te stellen voor stimuleringskredieten voor gemeenten. Dit speelt bijvoorbeeld op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing en op het gebied van woningbouw.

- Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Om de samenwerking tussen gemeenten te bevorderen op het terrein van rampenbestrijding en crisisbeheersing is in 2003 voor de periode van vier jaar geld beschikbaar gesteld.

Uit een evaluatie blijkt dat dit stimuleringskrediet zeer veel effect heeft. Er is gezamenlijk geïnvesteerd in opleiden en oefenen en aan planvorming. Er wordt samengewerkt tussen gemeenten op brandweerdistrictsniveau (buurgemeenten). Structurele samenwerking heeft als voordeel: delen van kennis en ervaring en het kunnen bijspringen ten tijde van crises (goed nabuurschap).

Vanuit de gemeenten is er behoefte aan continuering van deze stimuleringsbijdrage ten behoeve van:

- opleiden, trainen en oefenen van medewerkers in de gemeentelijke organisaties. Daarbij worden de verschillende draaiboeken uit het gemeentelijk crisisbeheersingsplan (dat in 2005 is verschenen) centraal gesteld;
- poolvorming van ambtenaren rampenbestrijding en overige gemeentelijke functionarissen, zodat men kan vervangen bij een collega-gemeente ten tijde van een crisis;
- uitbreiden en verfijnen gemeentelijke risico-inventarisaties en –analyse;
- planvorming, met name op het terrein van rampenbestrijdingsplannen.

Uiteraard worden deze activiteiten nauw afgestemd met de activiteiten op regionaal niveau (Veiligheidsregio Utrecht). Het is echter zeer belangrijk dat bovengenoemde activiteiten van onderaf worden opgebouwd in intergemeentelijk verband. De provincie kan met deze subsidie een belangrijke faciliterende bijdrage leveren aan gemeenten. Benodigd is een bedrag van € 50.000 voor 2007.

Versnellen woningbouw (impuls t.b.v. productie woningen)

In de verkenningsanalyse en gesprekkenfase bij het versnellen van de woningbouw is naar voren gekomen dat door de inzet van financiële middelen een extra impuls kan worden gegeven aan de productie van woningen.

Uit gesprekken met partijen, maar ook uit de Taskforce woningbouwproductie van VROM (i.s.m. VNG-IPO-Bouwwereld), blijkt dat bij veel gemeenten het op ad hoc basis versterken van de expertise op het gebied van woningbouwontwikkeling kan leiden tot het verminderen/opheffen van vertraging. Een expertise die vaak ontbreekt, is een ervaren projectleiding of een procesmanager. Bij kleinere en middelgrote gemeenten is bijvoorbeeld een tekort aan gekwalificeerde planeconomen en juristen; dat heeft vaak te maken met het gegeven dat de dringende noodzaak van structurele gespecialiseerde capaciteit niet aanwezig is.

Ook blijkt regelmatig het communicatietraject (draagvlakverwerving) onvoldoende te zijn geweest (kostenaspect) waardoor vertraging is opgetreden.

Een knelpunt van een wat andere orde is de financiering van de onrendabele top bij sociale huurwoningen en de relatie met grondprijzen. Hier kan 'provinciale smeerolie' partijen bij elkaar brengen. Te denken valt aan een bedrag van € 500.000.

Verkiezingen

In 2007 zijn er verkiezingen voor de provinciale staten. Om de opkomst (50,7% in 2003, 47,5% in 1999) bij de verkiezingen verder te bevorderen zijn extra inspanningen op het gebied van mediacommunicatie nodig. In 2003 is een actieve campagne gevoerd rond de verkiezingen. Daarbij zijn de volgende acties ondernomen: redactionele advertenties in huis-aan-huisbladen en het Utrechts Nieuwsblad en de Amersfoortse Courant, coproducties met RTV Utrecht, debatten en 'De stemronde van Utrecht', speciale activiteiten voor jongeren, publieksdebatten en de organisatie van de uitslagenavond. Ook is een provinciale stemwijzer en programmavergelijking voor Utrecht samengesteld door het Instituut voor Publiek en Politiek. De staten stelden € 438.000 beschikbaar voor de uitvoering van alle gezamenlijke communicatieactiviteiten. Met de gemeenschappelijke communicatieactiviteiten is in 2003 een bereik van 42% in de doelgroep gerealiseerd. Driekwart van de geënquêteerden sprak waardering uit voor het informeren van de kiezer. Naar aanleiding van de positieve ervaringen met de campagne rond de verkiezingen, is besloten tot een langere publiekscampagne in aanloop naar de verkiezingen van 2007. Hiervoor is voor de periode tot en met 2007 € 385.000 per jaar beschikbaar gesteld. De campagne "Kiezen voor een mooier Utrecht" is in het najaar van 2005 van start gegaan.

Voorgesteld wordt voor de verkiezingscampagne in 2007 een bedrag van € 500.000 te reserveren, waarmee vergelijkbare activiteiten als die in 2003 ondernomen zullen worden. Een werkgroep met statenleden, griffie en ECC zal één en ander nader uitwerken in een projectplan met uitgewerkt budget. De verkiezingscampagne zal voortborduren op de in 2005 gestarte publiekscampagne.

Dag van de provincie

In 2006 wordt voor de tweede keer op 17 mei de verjaardag van de provincie gevierd, een gelegenheid voor statenleden en gedeputeerden om inwoners en professionele relaties te ontmoeten rond een wisselend thema. Het voornemen is hier een jaarlijkse traditie van te maken. Daarvoor zal budget op de begroting gereserveerd moeten worden. Vooralsnog wordt uitgegaan van een bedrag van € 50.000 per jaar.

Lagerhuisdebat

Sinds enige jaren doet de provincie mee met de voorrondes voor het nationaal jeugddebate. Scholieren uit de provincie Utrecht doen hartstochtelijk mee aan discussies volgens de Lagerhuis-methode. Winnaars gaan uiteindelijk naar het nationaal jeugddebate. De voorrondes worden door de VARA georganiseerd, evenals de finale. De provincie levert stellingen, locatie en met name de jury, bestaande uit leden van gedeputeerde en provinciale staten. Aan de voorrondes wordt altijd lokale publiciteit besteed. Ze dragen in algemene zin bij aan het democratisch besef en politieke interesse van de Utrechtse jeugd. Tot nu toe zijn de voorrondes steeds incidenteel uit het GS-budget betaald. Voorgesteld wordt om jaarlijks € 13.000 toe te voegen aan de begroting van ECC, dat het evenement organiseert.

Programma 1.2 Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid, archiefinspectie

Bescherming cultureel erfgoed

De veiligheidszorg voor het culturele erfgoed staat de laatste jaren sterk in de belangstelling van overheden en instellingen. Zo dient in de gemeentelijke crisisbeheersingsplannen aandacht te worden besteed aan de bescherming van het cultureel erfgoed, waaronder het roerend erfgoed in musea en archieven. Uit de toetsing van de crisisbeheersingsplannen in 2005 is gebleken dat dit onderdeel verbetering behoeft.

Het Erfgoedhuis Utrecht is inmiddels begonnen met een project dat zich richt op de bescherming van het roerend cultureel erfgoed in musea en archieven in 5 regio's van de provincie, inclusief de stad Utrecht. In 2006 wordt de eerste fase (2 regio's) uitgevoerd, waarvoor reeds incidenteel middelen beschikbaar zijn gesteld uit museumkrediet en budget rampenbestrijding. Het Rijk draagt 40%.

Met het vervolg van het project vanaf 2007 kon echter financieel nog geen rekening worden gehouden. Voor de tweede fase is aanvullend € 80.000 provinciale subsidie gewenst. Hiermee kan worden bereikt dat voor alle culturobjecten in archieven en musea in de provincie Utrecht beschermingsmaatregelen worden gerealiseerd.

Programma 2.1 Ruimtelijke Ontwikkeling

Provinciaal Bouwmeester

De rol die de Nota Ruimte toedicht aan de provincies, vertoont een grote samenloop met de ambitie van de provincie Utrecht: realisering van beleid door gebiedsontwikkeling. Wij merken in de praktijk nu onder andere in concrete gevallen als Bunschoten/Rengerswetering dat het Rijk op kwalitatief niveau sterke sturing van de provincie verwacht. De ontwerpende vaardigheid dient de provincie te beheersen om toekomst te verkennen aan de hand van beelden, daarmee binding te zoeken met gebiedspartners, en die toekomst op haalbaarheid te kunnen doorrekenen.

Voor het ontwerpend verkennen op regionale schaal wordt geïnvesteerd in de huidige vaste formatie.

Op meer gedetailleerde schaal dient echter ook een kwalitatieve duiding plaats te vinden van de nieuwe stedelijke uitbreidingen, met aandacht voor de overgang stad-land. Recente aanleidingen:

- recente discussies rond bouwen in nationale landschappen (Rengerswetering als pars-pro-toto) vragen om een kwaliteitsdiscussie die afleidt van een rigide sturing op aantallen;
- het bouwen langs randen van kernen (organische groei, één van de accenten in de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht) vergt eveneens stimulering tot kwaliteit in relatie tot de dorpskern en het landelijk gebied.

Investeren in sturing op kwaliteit, daar waar stedenbouw en landschap elkaar raken, kan geschieden door aantrekken van deskundigheid. Dit kan in de vorm van een aan de provincie te binden Provinciaal Bouwmeester, die met gezag de provinciale zoektocht naar ruimtelijke kwaliteit op meer lokaal niveau kan uitdragen. Deze persoon dient te kunnen beschikken over een budget om incidenteel extra stedenbouwkundige kennis in te huren.

Taken van de Provinciaal Bouwmeester:

- beïnvloeding van gemeentelijke planvorming (voortrajecten), maar ook het bieden van meer algemene inspiratie vanuit de provincie naar gemeenten (ontspanning van de scheiding stad-land);
- ruimtelijk vorm én inhoud geven aan provinciaal beleid t.a.v. woonmilieudifferentiatie;
- verleiding van partners in processen van gebiedsontwikkeling, waarbij geschakeld wordt tussen schaalniveaus en tekenen-rekenen aan de orde kan zijn;
- inhaken op kwaliteitsdiscussies met het Rijk waar het gaat om provinciale invulling van kaders die onder meer de Nota Ruimte stelt (zoals t.a.v. nationale landschappen, rood voor groen etc.).

Voorgesteld wordt vanaf 2007 een Provinciaal Bouwmeester aan de provincie te binden, en daartoe (incl. bescheiden werkbudget) structureel € 150.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Gemeentelijke initiatieven

Er zijn enkele gemeenten, onder andere Nieuwegein en Veenendaal, die voor binnenstedelijke ontwikkelingen een provinciale bijdrage hebben gevraagd die niet in hun begroting was voorzien.

Programma 2.5 Natuur en landschap

Motie Voorzetting veldtoezicht Utrechtse Heuvelrug (7 november 2005)

De inhoud van de motie betreft een verzoek om ons in te zetten voor verdere continuering van de intensivering van het Veldtoezicht ook na 1 april 2006. Begin dit jaar hebben wij besloten om het pilotproject Intensivering Veldtoezicht Heuvelrug dat op 1 april 2006 afloopt voort te zetten tot eind 2006 en dit te financieren uit de stelpost nog toe te wijzen middelen 2006 (€ 57.500). Voortzetting na 2006 vinden wij een zaak van de gemeenten zelf en wij zullen er dan ook op aandringen dat de gemeenten de kosten gezamenlijk dragen. Hierover zullen wij u nader rapporteren.

Programma 2.8 Uitvoering Landelijk Gebied

Agenda Vitaal Platteland (AVP)

De invoering van het ILG brengt veel veranderingen binnen de provinciale organisatie teweeg. Op dit moment zijn nog niet alle organisatorische, personele en financiële consequenties hiervan duidelijk. Eén en ander zal ook afhangen van de uitkomsten van “Organisatie in Ontwikkeling”. Zodra duidelijker is wat de consequenties zijn, zal een specifiek voorstel hierover aan de staten worden voorgelegd. In 2006 sluit de provincie een overeenkomst met het Rijk voor een periode van zeven jaar (2007-2013). De totale investering in het landelijk gebied op de acht thema's in de Agenda Vitaal Platteland bedraagt circa € 50 miljoen per jaar van Rijk, EU en provincie. De bijdrage van de provincie Utrecht hieraan is circa de helft. In onderhandeling met het Rijk is de bijdrage van de provincies aan het totaal een belangrijke inzet. Ook de afspraken met de gebiedscommissies worden voor een periode van zeven jaar gemaakt. Een belangrijk deel van onze bijdrage op de thema's in het landelijk gebied wordt gedekt uit incidentele budgetten (Agenda 2010-projecten, coalitieakkoord, Stimuleringsfonds en voorjaarsnota's) met een beperkte looptijd. Indien de provincie het huidige investeringsniveau wil handhaven is het wenselijk dat voor 2007-2013 meerjarig inzicht wordt verschaft en dat onze bijdragen worden gecontinueerd zodat afspraken met Rijk en gebied gemaakt kunnen worden. Voor de voortzetting van Agenda Actieplan Vitaal Platteland wordt in 2006 een budget gevraagd van € 683.000, en in 2007 een budget van € 881.000. In het overdrachtsdocument zal een voorstel worden opgenomen voor de jaren vanaf 2008. Bij een langdurige afspraak met het Rijk wordt immers ook een langjarige cofinanciering verondersteld.

Ecoducten

De Ecologische hoofdstructuur (EHS), die ruimtelijk is vastgelegd in het Streekplan Provincie Utrecht 2005 –2015, kan pas goed functioneren als er voldoende samenhang is tussen de verschillende natuurgebieden. De versnippering door rijks- en provinciale infrastructuur belemmert dit. De versnippering moet onder andere door technische oplossingen, in de vorm van ecoducten, worden opgeheven. De realisering van de EHS is een speerpunt van beleid in het collegeprogramma en is voorzien in 2018.

Provinciale staten hebben op 18 maart 2003 (n.a.v. Agenda 2010) motie nr. 4 aangenomen waarin gevraagd wordt om het project Hart van de Heuvelrug tevens in te vullen met activiteiten met betrekking tot de realisatie van faunapassages en de EHS op de Utrechtse Heuvelrug. In december 2004 hebben wij het Meerjarenprogramma Faunavoorzieningen vastgesteld en in het vervolg daarop hebben wij in mei 2005 het programma Prioriteiten ecopassages bij provinciale wegen vastgesteld, met daarin opgenomen een prioriteitenlijst met 20 projecten en een overzicht van het benodigde budget tot en met 2015.

Het provinciale uitvoeringsprogramma Ecopassages is een instrument voor de lange termijn en gaat over inhoud en financiering. Wij willen werken aan een planning en uitvoering die gezamenlijke uitbesteding met Rijkswaterstaat en andere provincies mogelijk maakt, waardoor financieel voordeel en tijdsbesparing is te behalen. Het is in dat verband dan wel nodig dat bij het begin al duidelijk is dat het totaalbedrag voor een ecoduct of cluster van ecoducten beschikbaar is of zal komen. Eventueel kan dit via een reserve lopen.

Tot dusver gebeurt de financiële dekking op een versnipperde manier hetgeen de mogelijkheden voor een efficiënte aanbesteding beperkt. Wij willen dan ook graag tot een integrale afweging komen. Wij beseffen dat de omvang van de investeringen noopt tot het aanboren van verschillende bronnen. Mogelijkheden zijn een aanspraak op het Eigen Vermogen, middelen uit het reguliere budget, toekomstige meevallers, middelen van de nieuwe coalitie etc. Wij benadrukken hier nogmaals dat wij de integraliteit niet uit het oog willen verliezen. Wij zullen dit in een apart voorstel verwoorden.

In totaal is tot en met 2015 een bedrag nodig van € 75,5 miljoen nodig (zie onderstaande tabel). Dit bedrag valt uiteen in € 35,5 miljoen voor de periode 2005 – 2010 en € 40 miljoen voor de periode 2011 – 2015. De projecten van periode 2005 – 2010 zijn vervolgens onderverdeeld naar een eerste en tweede prioriteit.

Voor de projecten tot en met 2010 is inmiddels € 9,6 miljoen gedekt. Wij stellen voor nu € 5,9 miljoen in te zetten waarvan € 5 miljoen die bij de Programmabegroting 2006 reeds is afgezonderd in de algemene reserve. Omdat het projecten betreft die meerdere jaren beslaan willen wij de bestedingen via een reserve laten verlopen.

Voor het resterende deel van de projecten tot en met 2010 ad € 20 miljoen, alsmede de projecten die voor de periode 2011-2015 staan ingepland ad € 40 miljoen, zal dekking worden gevraagd via het budget grote investeringen. In een integraal voorstel komen wij hier op terug.

Tabel Ecoducten

Proj. Nr.	Projecten financiering toegekend	Kosten per project	Kosten gedekt	Kostendekking voorstel
1	N201 Omleiding Uithoorn (wegenproject WVV)	€ 0,75	€ 0,75	
3	N225 Wildtunnel Amerongen (Agenda 2010)	€ 0,75	€ 0,75	
4	N225 Plantage Willen III – Elst Stimuleringsfonds € 1,5 en Agenda 2010 € 1,5	€ 3,0	€ 3,0	
6	N227 Leusderheide Den Treek voorbereidingskosten Stimuleringsfonds	€ 0,1	€ 0,1	
9	N237 Soesterberg Leusderheide Agenda 2010	€ 5,0	€ 5,0	
	<u>Financiering geregeld</u>	<u>€ 9,6</u>	<u>€ 9,6</u>	
Proj. Nr.	Projecten 1 ^e prioriteit 2005 –2010	Kosten per project	Kosten gedekt	Kostendekking Voorstel
6	N227 Leusderheide - Den Treek uitvoering	€ 4,9		€ 4,9.voorj. nota
6	N227 Maarnse Berg - Kaapse Bossen voorbereiding	€ 0,1		€ 0,1 grote inv.
14	N226 Darthuizerberg - Leersumse Veld voorbereiding	€ 0,1		€ 0,1 grote inv.
14	N226 Darthuizerberg - Leersumse Veld uitvoering	€ 4,9		€ 4,9 grote inv.
15	N227 Maarnse Berg - Kaapse Bossen uitvoering	€ 4,9		€ 4,9 grote inv.
10	Biltse Rading uitvoering	€ 1.0		€ 1.0 voorj. nota
	<u>Subtotaal</u>	<u>€ 15,9</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 5,9 voorj.nota</u> <u>€ 10,0 grote inv.</u>
	Diverse projecten 2 ^e prioriteit 2005-2010	Kosten per project	Kosten gedekt	Kostendekking Voorstel
	voorbereiding	€ 0,3		€ 0,3 grote inv.
	uitvoering	€ 9,7		€ 9,7 grote inv.
	<u>Subtotaal</u>	<u>€10,0</u>	<u>€0</u>	<u>€10,0 grote inv.</u>
	Totaal tot en met 2010	€ 35,5	€ 9,6	€ 25,9
	<u>Diverse projecten 2011 - 2015</u>	<u>€ 40</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 40</u>
	Totaal tot en met 2015	€ 75,5	€ 9,6	€ 65,9

NB Het betreft een indicatief overzicht, uiteraard moeten de beleidskeuzes voor het realiseren van de ecoducten nog worden gemaakt.

Programma 3.1 Water

Bestrijding Muskusratten en Beverratten

De muskusrattenbestrijding is een provinciale taak. Vanaf 1996 is deze taak ondergebracht in het Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding Utrecht (OLM). Dit is een samenwerkingsverband van de Utrechtse waterschappen en de provincie Utrecht.

In het beheersgebied van het OLM is sprake van ernstige besmetting met muskusratten. Hierover zijn veel klachten uit de samenleving. De grote populatie muskusratten uit zich in hoge vangsten: in 2005 > 1,4 vangsten per uur. Volgens de landelijke classificatie is het effect van de bestrijding dan 'volstrekt onvoldoende'. Indien de vangsten < 0,25 per uur bedragen is volgens de classificatie pas sprake van 'een beheersbare situatie'. Om dit te bereiken moeten meer piekbestrijders worden ingezet.

In verband met de hoge vangsten heeft het OLM al eerder voor drie jaren (2004 - 2006) extra middelen ter beschikking gekregen waarvoor vijf piekbestrijders in tijdelijke dienst zijn aangesteld. Aan de hand van een door OLM uitgevoerde analyse van de resultaten van de piekbestrijding volgt nu dat deze piekbestrijding de komende jaren dient te worden gecontinueerd en sterk geïntensiveerd (tot 20 piekbestrijders in tijdelijke dienst). Dit is een succesvolle strategie omdat inmiddels de eerste resultaten van de piekbestrijding zichtbaar zijn: in meer dan de helft van de rayons is een positieve tendens ingezet (afname van de vangsten).

Het OLM zal naar verwachting in het voorjaar bij de deelnemers verzoeken extra middelen ter beschikking te stellen voor extra piekbestrijders. Voor de begroting 2006 en 2007 - 2009 betekenen deze extra piekbestrijders het volgende (bedragen op basis van arbeidskosten piekbestrijders, verdeelsleutel waterschappen – provincie Utrecht is 50%-50%):

- in 2006 is maximaal € 245.000 nodig. Dit bedrag is gebaseerd op 15 extra piekbestrijders voor een half jaar (tesamen met de vijf piekbestrijders die al in de raambegroting 2006 zijn opgenomen komt dit op 20 piekbestrijders);
- in de periode 2007-2009 is een extra provinciale bijdrage van naar schatting € 400.000 per jaar nodig.

(NB: al deze bedragen zijn materiële middelen en incidenteel, maar in 2007 wel voor de duur van drie jaar).

Programma 3.2 milieu

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

In 2008 of 2009 moet de provincie Utrecht op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) omgevingsvergunningen gaan verlenen en handhaven. Het werkpakket van de provincie zal als gevolg van de Wabo ingrijpend wijzigen en anders georganiseerd moeten worden. Zo zal de provincie één loket moeten inrichten waar alle omgevingsvergunningsaanvragen ingediend kunnen worden en wordt de provincie bevoegd gezag voor de vergunningverlening en handhaving in het kader van bouwen, wonen, slopen, monumenten, kappen etc. Op korte termijn moeten samenwerkingsafspraken gemaakt worden met gemeenten, milieudiensten en waterschappen, omdat tussen de provincie en deze organisaties verschuivingen in werkpakketten gaan plaatsvinden en in het kader van de Wabo de onderlinge samenwerking zal toenemen. Als provincie willen wij tijdig klaar staan om de taken op basis van de Wabo goed uit te voeren. Daartoe zijn de voorbereidende werkzaamheden al begonnen. Ervan uitgaande dat in 2008 met omgevingsvergunningen moet worden gewerkt, zijn voor de jaren 2006 en 2007 extra capaciteit en middelen nodig voor de voorbereidende werkzaamheden. Hiervoor zal voor 2006 circa 1,65 (€ 200.000) en in 2007 1,8 fte (€ 220.000) aan capaciteitsuitbreiding nodig zijn. Deze extra inzet is nodig voor de volgende activiteiten:

- inzet projectleider en plaatsvervangend projectleider (gezamenlijk 6 dagen/week);
- inzet Projectmanagementbureau voor contacten met gemeenten, waterschappen en milieudiensten (3 dagen per week);
- inzet projectassistent (3 dagen/week).

Tevens is er voor beide jaren (jaarlijks) € 50.000 aan middelen nodig voor overleg, onderzoek, advisering en eventueel inhuur ondersteuning.

Inzet ICT in het kader van Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Tegen de achtergrond van het bovenstaande zullen provincie, gemeenten, milieudiensten en waterschappen in het kader van de Wabo goed moeten gaan samenwerken. Er komen veel informatiestromen tussen deze organisaties op gang. Te ontwikkelen ICT-instrumentarium is nodig om hieraan op een adequate wijze invulling te kunnen geven.

De provincie wil hiervoor de regierol invullen in de samenwerking met de eerdergenoemde partijen. Wij zien hier een rol voor de provincie als ‘stimulerende en verbindende partner’. Het gaat hierbij met name om faciliteiten te creëren die de uitvoering van de Wabo op het onderdeel ICT realiseerbaar maakt.

Het resultaat van dit project zou moeten zijn dat, binnen de grenzen van de provincie Utrecht, het indieningloket voor de omgevingsvergunning actief is en de partners toegerust zijn om de omgevingsvergunning te verlenen. Het Projectmanagementbureau zal hiervoor een drietal opties

onderzoeken en uitwerken. De financiële consequenties kunnen op dit moment slechts binnen ruime marges worden bepaald. De investeringen bedragen afhankelijk van de te kiezen variant (incidenteel) minimaal € 840.000 tot maximaal € 2.700.000. Ook zullen er structurele lasten uit voortvloeien. Het onderzoek moet leiden tot een voorstel voor een te kiezen variant. Op dat moment zal dan tevens duidelijk worden welke investering in de ICT-sfeer nodig is.

In 2006 zullen de onderzoeken plaatsvinden, die de basis vormen voor de gekozen variant. De kosten voor het onderzoek worden geschat op ca. € 30.000. Vanaf 2007 zal de werkelijke implementatie en uitvoering plaatsvinden.

Voor deze aangelegenheid zijn geen middelen van het ministerie van VROM te verwachten. Hierover is in IPO-kader wel gesproken. De redenering van het ministerie dat de lagere overheden per saldo minder kosten zullen hebben na invoering van de Wabo wordt door IPO niet gedeeld. Hoe dit in werkelijkheid zich zal ontwikkelen kan slechts worden afgewacht.

Programma 4.1 verkeers- en vervoersbeleid

De Nota Mobiliteit (NoMo) is in december 2005 door de Tweede Kamer vastgesteld. De Eerste Kamer behandelt de NoMo in het eerste kwartaal van 2006. Op grond van de Planwet moeten provincies en kaderwetgebieden anderhalf jaar na vaststelling van de Nota Mobiliteit hun regionaal plan op essentiële onderdelen hebben afgestemd op die rijksnota.

De evaluatie van het in december 2003 vastgestelde Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht (SMPU) staat gepland voor 2007. Wij laten de noodzakelijke actualisatie nu samenvallen met de geplande evaluatie. Het streven is om het geactualiseerde SMPU in 2007 door provinciale staten te laten vaststellen.

De Verkenning Ring Utrecht is onderdeel van het Noordvleugelprogramma waar het Kabinet in juni 2006 samenhangende besluiten over zal nemen. De rijkswidte van de verkenning is ruim genomen en omvat naast de ring rond Utrecht ook de driehoek A27-A1-A28 en een aantal toeleidende wegen. De verkenning richt zich in de oplossende maatregelen niet alleen op infrastructuur van het Rijk maar ook op het onderliggend wegennet van provincie en gemeenten en op het openbaar vervoer. Er is een nauwe samenhang met de woningbouwopgave in de NV Utrecht zoals deze in de ontwikkelingsvisie is neergelegd. De mobiliteitseffecten hiervan worden meegenomen in de uit de verkenning resulterende planstudies. In de besluitvorming van het Kabinet in juni 2006 zal duidelijk worden of en welke planstudies het Rijk met een globale raming van investeringskosten zal opnemen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIT) 2007 en verder. De provincie zal er bij het Rijk op aandringen dat de planstudies een meer integraal en gebiedsgericht karakter krijgen waarmee in het maatregelenpakket ook openbaar vervoer, het onderliggend wegennet mobiliteitsmanagement etc. is opgenomen.

Afstandsbediening Eembruggen

Besloten is over te gaan tot het fasegewijs realiseren van het bedienen op afstand van de provinciale bruggen. In 2006 wordt de eerste stap voltooid, zijnde de Vechtbruggen.

De volgende stap betreft de Eembruggen. Het gaat om twee bestaande bruggen die vlak bij elkaar liggen, een fiets- en autobrug en een nog aan te leggen brug in het kader van het Agenda 2010-programma "Op de Fiets". Daarna resteren nog De Geerbrug en de Demmeriksebrug. Hiervoor zullen later nadere voorstellen worden gedaan.

In personele zin is het moment van automatisering van de Eembruggen mede ingegeven door de pensionering van twee brugwachters. Bijkomend gegeven is vervolgens dat de nu nog bestaande nabij gelegen dienstwoningen verkocht kunnen worden met eerste recht van koop aan de huidige huurders. De opbrengst van deze woningen komt ten gunste van de algemene middelen.

Voor het realiseren van deze fase van automatisering is een eenmalige investering nodig van € 530.000. Daarnaast vraagt de bediening op afstand (uitbesteed) voor de twee bestaande bruggen een bedrag van € 122.000 terwijl de huidige exploitatie € 142.000 bedraagt. Een besparing van € 20.000. Echter, het toevoegen van de nog te bouwen brug vraagt ook een exploitatie van € 122.000 zodat een aanvullend structureel budget van € 102.000 per jaar nodig is.

Opgemerkt wordt dat het netto-voordeel op de Vechtbruggen € 120.000 per jaar bedroeg. Er is daarom dekking nodig voor de eenmalige investering van € 530.000 en voor de structurele kosten van

€ 102.000 ten behoeve van de uit te besteden bediening op afstand. De inkomsten uit de verkoop van twee dienstwoningen komen ten gunste van de algemene middelen.

Stationsgebied Driebergen

Door de provincie zijn initiatieven genomen om in samenwerking met het BRU, de betrokken gemeenten en Prorail te werken aan het verbeteren van het stationsgebied Driebergen-Zeist inclusief coördinatie van de spoor kruisingen met de provinciale wegen bij Maarsbergen, Driebergen en Bunnik. Daartoe is een project gestart onder leiding van een regionale stuurgroep onder voorzitterschap van de Commissaris van de Koningin. Voor de projectleiding en noodzakelijk ondersteunend onderzoek is een projectkrediet nodig van € 330.000.

Na voltooiing van de eerste fase van onderzoek kan pas overzien worden welke vervolginvesteringen nodig zijn.

Programma 5.1 Economische zaken, recreatie en toerisme

Stimulering breedband infrastructuur en toepassingen

De aanwezigheid van een breedbandinfrastructuur biedt geheel nieuwe mogelijkheden voor dienstverlening aan burgers en bedrijven en de onderlinge communicatie. Daarmee kan breedbandtechnologie (snel internet) een belangrijke bijdrage leveren aan de oplossing van verschillende maatschappelijke knelpunten, die variëren van onderwijs tot ouderenzorg, en van openbaar bestuur tot internationale kennisnetwerken.

Met het breedbandbeleid wil de provincie enerzijds een versnelde realisering van de breedbandinfrastructuur bereiken door de vraag van burgers en bedrijven te bundelen (vraagbundeling), waardoor het voor andere (markt-)partijen interessant wordt om te investeren in infrastructuur. Anderzijds wil de provincie de ontwikkeling van innovatieve diensten bevorderen (bijvoorbeeld op het gebied van educatie, cultuur, ouderenzorg).

Gevraagd wordt € 1 miljoen voor de periode 2007-2008. In 2006 zal een studie worden afgerond naar de stand van zaken op het gebied van breedband in de provincie en de verdere ontwikkelingsmogelijkheden. Op basis van deze studie wordt in het najaar een breedbandprogramma opgesteld.

Bijdrage provincie Utrecht aan Plassenschap Loosdrecht en Omstreken.

Als gevolg van de gemeentelijke herindeling van 2001 kwam een groot deel van het werkgebied van het Plassenschap Loosdrecht binnen de provincie Noord-Holland te liggen. Bij die gelegenheid besloten gedeputeerde staten van Noord-Holland bij te gaan dragen in het nadelig exploitatiesaldo van het Plassenschap, echter voor niet langer dan een periode van vijf jaar. Om die reden en omdat het Utrechts belang bij het Plassenschap Loosdrecht een lagere prioriteit had gekregen hebben wij toen besloten de Utrechtse bijdrage (€ 146.139) te garanderen tot 2007 en deze daarna in vijf jaar af te bouwen.

Kort daarop besloot de gemeente Utrecht om per 1 januari 2003 uit het Plassenschap te treden, waardoor de bijdrage van deze gemeente van 22,57% van het nadelig exploitatiesaldo (€ 290.000 begroting 2006) op termijn komt te vervallen. Dit betekent dat het Plassenschap op den duur wordt geconfronteerd met een verlies aan inkomsten van in totaal 34% van het huidige budget. Gezien de maatregelen die het schap heeft toegezegd om op termijn het wegvallen van de bijdrage van de gemeente Utrecht op te vangen en de bereidheid van de provincie Noord-Holland om ook ná 2007 de financiële relatie met het Plassenschap voort te zetten, hebben wij besloten de provinciale bijdrage van € 146.139 (11,41% van het nadelig exploitatiesaldo) ook ná 2007 toe te zeggen. Aan u is nu het verzoek om hiervoor de financiële dekking in de begroting op te nemen. Al eerder hebben wij u hierover geïnformeerd (vergadering statencommissie Infrastructuur, Mobiliteit en Economie d.d. 19 januari 2006).

Programma 5.3 Sociale pijler

Vervoerskosten

De vergoeding van de vervoerskosten van jongeren naar dagvoorzieningen in de jeugdzorg vormt een steeds groter knelpunt. De instellingen met dagbehandelingcapaciteit hebben een groot probleem doordat zij binnen het huidige budget geen middelen voor vervoerskosten beschikbaar hebben. Jongeren blijven hierdoor op de wachtlijst staan of komen terecht in een zwaardere residentiële voorziening. Tot en met 2005 zijn de vervoerskosten als tijdelijke oplossing uit de wettelijke reserve jeugdhulpverlening gefinancierd. Voor 2006 zijn extra provinciale middelen hiervoor ingezet (Voorjaarsnota 2005).

De verwachting bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2005 was dat vanaf 2007 de vergoeding voor de vervoerskosten zou worden opgenomen in de nieuwe normprijzen voor het zorgaanbod. Helaas loopt het landelijke kostprijzenonderzoek vertraging op en is de kans dat er in 2007 nieuwe normprijzen beschikbaar zijn erg klein. Het probleem van de vergoeding van de vervoerskosten speelt dus ook nog in 2007. Gezien de omvang van de wettelijke reserve jeugdhulpverlening is het niet verantwoord om deze in de toekomst hiervoor in te zetten.

Om te voorkomen dat jongeren als gevolg van het vervoerskostenknelpunt niet geholpen kunnen worden en derhalve op een wachtlijst komen en/of blijven is ook in 2007 € 135.000 nodig. De middelen worden toegekend aan de betreffende jeugdzorginstellingen. Daarbij zullen de werkelijke kosten tot het maximum van het toegekende subsidiebedrag worden vergoed. De instelling zal altijd eerst moeten trachten de vervoerskosten via een gemeentelijke regeling te verhalen (gemeentelijk leerlingenvervoer, bijzondere bijstand of de WVG).

Breedtesport

Op 7 november 2005 hebben provinciale staten de evaluatie van het provinciaal breedtesportbeleid vastgesteld. Voor een deel betrof deze evaluatie de werkzaamheden van Sportservice Midden Nederland. De evaluatie wees uit dat de provincie op de goede weg is met dit nog jonge beleidsterrein. In 2006 wordt verder gewerkt aan implementatie van het sportbeleid, de aanleg van de sportinfrastructuur en de integratie van sport als beleidsinstrument binnen andere beleidsterreinen. In de loop van het jaar zullen nadere voorstellen worden gedaan voor de periode 2007 en verder.

Programma 5.4 Cultuur

Internetproject RTV Utrecht: de burger aan het woord

RTV Utrecht, in de afgelopen jaren in deze provincie marktleider geworden op het terrein van informatieverstrekking, wil deze positie verder uitbouwen met het wereldwijde web, het internet. Via dit medium wil RTV Utrecht een platform creëren waar alle inwoners van de provincie - onder journalistieke begeleiding - met elkaar van gedachten kunnen wisselen over onderwerpen die zij van belang vinden. Daarnaast wil RTV Utrecht met internet een jongere doelgroep bereiken. RTV Utrecht zal een platform worden voor hun "journalistieke" producten. Tekst, foto's en mogelijk ook videobeelden zullen via een nieuwe internetsite beschikbaar komen voor alle inwoners, nadat de redactie van RTV Utrecht een screening heeft toegepast. Als de professionele journalist vindt dat onderwerpen ter beschikking moeten komen van een groter publiek, zullen onderwerpen worden bewerkt voor Radio en Televisie. Zo'n strategie zal de journalistieke basis verbreden, en de balans binnen het bedrijf doen verschuiven van nieuwsgaring naar controle en productie.

Hierbij gaat RTV Utrecht de volgende onderdelen combineren:

- *Civil Journalism*: hier gaat de burger zelf op zoek naar nieuws of meldt bijvoorbeeld via weblogs het nieuws uit zijn directe omgeving.
- *Civic Journalism*: een gestructureerde vorm van civil journalism. Hier vormt nieuwsgaring en debat onder burgers uitgangspunt voor een platform, waar met journalistieke principes als hoor en wederhoor, partijen bij elkaar gebracht worden en het nieuws wordt gecontroleerd en geëvalueerd.

RTV Utrecht vraagt middelen voor de opstartkosten van dit nieuwe medium. Het betreft onder andere een on-line interactief, multimedia platform, een internetsite, extra organisatie- en personeelskosten.

Het is voor de provincie van belang dat de burger bereikt wordt en dat de regionale omroep zijn goede positie in de provincie Utrecht uitbreidt. Het aanboren van nieuwe mediakanalen is hierbij onmisbaar gezien de ontwikkelingen in omroepeland.

Pyramide van Austerlitz

De restauratie van de Pyramide van Austerlitz zal in 2006 haar vervolg gaan krijgen. In opdracht van de Stichting Pyramide van Austerlitz, die verantwoordelijk is voor de restauratie, worden voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd die de basis vormen voor de aanbesteding van de resterende restauratiewerkzaamheden. Aangezien de stichting geen financiële dekking heeft voor deze laatste werkzaamheden zal hiervoor een beroep worden gedaan op de provincie. Zodra wij over meer informatie beschikken zullen wij u een concreet voorstel doen.

Ontwikkeling Muziekpaleis

In een overleg met het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht is vanuit de gemeente Utrecht een beroep op ons gedaan om mee te denken over de ontwikkeling van het nieuwe muziekpaleis op de kop van Vredenburg. Zodra wij over meer informatie beschikken na besluitvorming in de gemeenteraad zullen wij u informeren en een concreet voorstel doen.

Cultuurhistorische monumenten

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2006 is afgesproken om een inventarisatie te maken van knelpunten op het gebied van behoud en beheer van monumenten en de mogelijkheden voor een integraal beleid waarvoor nog nader te bepalen extra middelen nodig zijn. Wij voorzien een eerste bespreking in de statencommissie Zorg, Cultuur en Welzijn in mei 2006. Bij de halfjaarrapportage komen wij met een voorstel met nadere onderbouwing en aanvraag van nieuwe middelen.

4.3. Organisatie-ontwikkelingen

Programma 1.1 Algemeen bestuur

Verbeteren website

Onze website werd in 2005 kritisch beoordeeld door de gebruikers. Reden genoeg om te komen tot verbeteringen. Een belangrijke aanpassing zit in het systeem waarmee de informatie op de website wordt geplaatst en beheerd. De vakterm hiervoor is het contentmanagementsysteem (CMS). Wij willen de organisatie rondom dit systeem verbeteren en verder de vormgeving en inrichting van de website aanpassen. Hiermee is incidenteel een budget gemoeid van € 100.000 en structureel € 60.000.

Programma 1.4 Bedrijfsvoering

Vervanging reproapparatuur

In 2006 moet voor de centrale en decentrale reproapparatuur opnieuw een aanbesteding gestart worden. Momenteel zijn de financiële consequenties hiervan nog niet aan te geven. Dit heeft ook financiële gevolgen voor 2007. Hiervoor zal een separaat voorstel worden ingediend.

Andere Overheid/Elektronische Overheid

Ook onze eigen provincie krijgt te maken met de ontwikkelingen in het kader van de “andere overheid”. Hiervoor zijn en worden verschillende initiatieven genomen om de overheid meer transparant te maken en beter aan te sluiten bij burgers, bedrijven en instanties. Veel van de projecten die in dat kader worden opgestart vallen onder de noemer “elektronische overheid” en zal tot gevolg hebben dat nieuwe vormen van communicatie en interactie beschikbaar komen. Wij zijn reeds met een aantal projecten gestart en zullen, in opdracht van de centrale overheid, een aantal voorzieningen in 2007 op peil moeten hebben. De meest relevante projecten zijn: het provinciaal portaal voor burger en bedrijven, de invoering van het Burger Servicenummer (BSN), het op orde hebben van de basisregistraties en de implementatie van identitymanagement (incl. Digid). Deze nieuwe faciliteiten hebben tot gevolg dat er nieuwe ICT-producten worden geïntroduceerd en dat taken en werkzaamheden zullen wijzigen. Voor een deel zal dit kunnen worden opgevangen met de huidige formatie maar dit zal ook tot gevolg hebben dat formatie-uitbreiding onontkoombaar is.

4.4 Coalitieakkoord

De uitvoering van het coalitieakkoord 2003 – 2007 bevat voor 2004/2005 ongeveer een vijftigtal onderwerpen. De geplande uitvoering loopt in verreweg de meeste gevallen grosso modo parallel met de planning. Uiteraard zijn op sommige onderdelen in de marge afwijkingen te constateren. Het betreft altijd een verandering in de planning. Bij bepaalde onderwerpen vindt in beperkte mate een versnelling en bij andere een vertraging plaats. Majeure veranderingen zijn er niet. Derhalve kan geconstateerd worden dat de uitvoering redelijk conform planning verloopt en dat er geen sprake is van significante verschillen (een gedetailleerd rapport is desgewenst beschikbaar).

4.5 Stimuleringsfonds

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 is besloten tot de invoering van een Stimuleringsfonds ter grootte van € 65 miljoen. Het Stimuleringsfonds mag alleen eenmalig worden aangewend voor structuurversterkende projecten binnen zes afgesproken thema's, en de projecten mogen absoluut geen exploitatieve consequenties hebben voor de toekomst. Daarnaast is het belangrijk dat de projecten inhoudelijk zo nauw mogelijk aansluiten bij het bestaande beleid, maar wel nadrukkelijk additioneel zijn.

Van het beschikbaar gestelde bedrag van € 65 miljoen is € 5 miljoen afgetrokken in verband met de afkoop van derving van rente-inkomsten in de lopende collegeperiode. Derhalve kan **€ 60 miljoen** worden toegewezen.

Deze middelen zijn als volgt over de thema's en portefeuillehouders verdeeld:

Thema	Bedrag	Portefeuillehouder
Versterking Utrechtse economie (bedrijventerreinen en kenniseconomie)	€ 10.000.000	Dhr. dr. G. Mik
Investering in duurzame ontwikkelingen (natuur, landschap en milieu)	€ 15.000.000	Dhr. J. Binnekamp/ Dhr. Drs. J.P.J. Lokker
Stedelijke vernieuwing (inclusief sociale samenhang in stedelijk gebied)	€ 10.000.000	Dhr. mr. J.H. Ekkers
Cultuurhistorie en behoud erfgoed	€ 10.000.000	Dhr. J.G.P. van Bergen
Zorg en welzijn	€ 10.000.000	Mevr. mr. J.G.J. Kamp
Instelling grondbank ten behoeve van strategisch grondbeleid	€ 5.000.000	Dhr. Mr. J.H. Ekkers/ Dhr. J.G.P. van Bergen
Totaal	€ 60.000.000	

In de praktijk komt het erop neer dat voor elk thema geormerkte middelen bestaan in de aangegeven omvang, waarbij de mogelijkheid voor u blijft bestaan om middelen tussen thema's over te hevelen.

Zoals bekend worden de projecten separaat aan u voorgelegd ter besluitvorming. Na goedkeuring van het project komen de middelen via een begrotingswijziging bij de uitvoerende dienst terecht; het goedgekeurde budget wordt hiertoe onttrokken aan het Stimuleringsfonds.

Er bestaan geen vaste momenten voor de indiening van projecten en de bespreking daarvan in GS- of PS-verband; dat kan in principe het hele jaar door. Ook is er geen einddatum vastgesteld: zolang de trekkingsrechten per thema nog niet zijn verbruikt, blijven de resterende middelen geormerkt. Tenzij uiteraard besloten wordt om de resterende middelen anders aan te wenden!

Van de hierna vermelde projecten is het besluitvormingstraject geheel afgerond:

Onderwerp	Bedrag	GS- vergadering	PS-vergadering
Utrechtse molens	4.000.000	2-11-2004	9-12-2004
Kenniseconomie	3.500.000	26-10-2004	10-1-2005
Jeugdzorg: SOS	4.300.000	14-12-2004	14-2-2005
Nedereindse plas	2.800.000	7-12-2004	14-2-2005
Toekomst thuis: domotica	3.000.000	17-5-2005	27-6-2005
Nieuwe Hollandse Waterlinie	5.000.000	26-4-2005	27-6-2005
Stedelijke vernieuwing	10.000.000	31-5-2005	12-9-2005
Duurzame ontwikkeling: eerste fase whisperbussen	1.800.000	7-6-2005	10-10-2005
Herstructurering bedrijventerreinen	5.000.000	Sept 2005	10-10-2005
Duurzame ontwikkeling: landelijk gebied	8.200.000	28-6-2005	10-10-2005
Zorgeloos wonen	2.700.000	11-10-2005	7-11-2005
Grondbeleid	5.000.000	26-4-2005	7-11-2005
Bodemkaart	800.000		7-11-2005
Totaal	56.100.000		

Diverse andere projecten verkeren ten tijde van het samenstellen van deze Voorjaarsnota in voorbereiding:

Onderwerp	Bedrag	GS- vergadering	PS-vergadering
Innovatie	1.500.000	2006	2006
Cultureel erfgoed: Steenfabriek Bosscherwaarden	1.000.000	2006	2006
Duurzame ontwikkeling: tweede fase whisperbussen	1.400.000	2006	2006
Totaal	3.900.000		

Totaal:

Onderwerp	Bedrag
Definitief	56.100.000
In voorbereiding	3.900.000
Totaal	60.000.000

Hoofdstuk 5. SAMENVATTING/ AFWEGING

Uit deze Voorjaarsnota 2006 wordt duidelijk dat wij nog steeds goed op koers zijn en nog eens aan willen zetten om onze ambities te kunnen verwezenlijken. De financiële middelen bieden ons daarbij goede perspectieven en stellen ons in staat om diverse wensen voor nieuw beleid te realiseren. De voorstellen hiertoe zijn beschreven in Hoofdstuk 2 en 4.

De beschikbare bedragen zijn als volgt:

	2006	2007	2008	2009
Beschikbaar	15.956	5.245	20.776	27.025

Bedragen x € 1.000

Samengevat zijn de voorstellen:

Totaal-overzicht voorstellen t.b.v. Voorjaarsnota 2006		Bedragen x € 1.000				
Sector	Programma	2006	2007	2008	2009	2010
	1.1. Algemeen bestuur					
ECC	Verbeteren website	100	60	60	60	60
	Verkiezingen		500			
	Lagerhuisdebat		13	13	13	13
	Verjaardag provincie		50	50	50	50
BMS	Cofinancieringsfonds	2.500		2.500	2.500	2.500
	Stimulering gemeenten		50			
	Versnellen woningbouw		500			
KAB	Bescherming cultureel erfgoed		80			
PSD	1.4 Bedrijfsvoering					
	Vervanging repro-app	pm	pm	pm	pm	pm
	Andere overheid		1.000	350	350	350
	diens Ruimte en Groen.					
	2.1 Ruimtelijke ontwikkeling					
RWS	Provinciaal bouwmeester		150	150	150	150
	Gemeentelijke initiatieven	pm	pm			
	2.5. Natuur en Landschap					
RLO	Aanleg Ecoducten (excl grote inv.)	5.900			pm	pm
	2.6 Plattelandszaken					
	Vitaal platteland	683	885			
	diens Water en Milieu					
	3.1 Water					
	OLM	245	400	400	400	
	3.2 Milieu					
	WABO	280	270			
	diens Wegen, verkeer en vervoer					
	Eembrug	530	102	102	102	102
	Stationsgebied Driebergen	330	pm	pm		
	diens Maatschappij, economie, cultuur					
	5.1 Economische zaken, recreatie en toerisme					
	Breedband		500	500		
	Plassenschappen		146	146	146	146
	5.3. Sociale pijler					
	Vervoerskosten		135			
	Jeugdzorg			1.295		
	Breedtesport		pm			
	5.4 Cultuur					
	Pyramide Austerlitz	pm				
	Muziekpaleis Vredenburg	pm				
	RTV Utrecht internet	pm				
	Cultuurhistorische monumenten	pm				
		10.568	4.841	5.566	3.771	3.371

Alle voorstellen kunnen binnen de beschikbare middelen worden gehonoreerd. Hierbij nog de kanttekening dat de bijdrage voor eco-producten een storting in een reserve betreft en niet de werkelijke uitgaven. Deze uitgaven zijn verspreid over meerdere jaren.

Bijlage 1 Onvermijdbare uitgaven

De onvermijdbare uitgaven zijn als volgt:

	2006	2007	2008	2009	2010	struct
WA verzekering	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
rechtspositie GS	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Afschaffing BPM	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Onderhoud IBM monitoring	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Reparatie FUWPROV	289.000	289.000	289.000	289.000	289.000	289.000
Reparatie FUWPROV	271.000	130.000	60.000	60.000	60.000	60.000
onderhoud wegen		1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
subsidie Slot Zuijlen		20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Grondwaterbeheer	61.000	61.000	61.000	61.000	61.000	61.000
Woonschepen knelpunt	65.000	65.000	65.000			
Handhaving	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Wegen						
N230 randweg Loenen	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
N233 aansluiting N 225	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
N228 Reconstructie	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Oversteek Let de Stigterpad		6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Kleine faunapassages		1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
N234 Maartensdijk - De Bilt		73.000	73.000	73.000	73.000	73.000
N212 rotonde Teckop/oorthespad		7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
N227 reconstructie		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
N402 randweg Loenen			33.000	33.000	33.000	33.000
N404 overdracht Maarssen			25.000-	25.000-	25.000-	25.000-
N225 fietspad Els -Rhenen			62.000	62.000	62.000	62.000
N204 aansluiting A12				46.000	46.000	46.000
N412 Uithof				8.000	8.000	8.000
N230 Stroomweg De Tol					25.000	25.000
TOTAAL	819.000	1.788.700	1.788.700	1.777.700	1.802.700	1.802.700

WA-verzekering/Rechtspositie GS/IM-monitoring/Afschaffing BPM

Deze posten zijn bij de Halfjaarrapportage 2005 reeds opgenomen. Het betreffen structurele uitgaven.

Gevolgen CAO 2005-2007

De CAO 2005-2007 is nog te vers om nu al exact te kunnen aangeven wat de financiële consequenties zijn. Wel kunnen al de diverse onderdelen die geld gaan kosten worden benoemd en van een globaal bedrag worden voorzien:

- de afdrachtvermindering betaald ouderschapsverlof vervalt;
- iedere werknemer krijgt een bijdrage in de levensloopregeling. Voor deelnemers aan de levensloopregeling is deze onbelast en voor niet-deelnemers is deze belast; voor medewerkers in de schalen 1 t/m 13 is het percentage voor 2006 bepaald op 2,3% van de loonsom. Voor de medewerkers in schaal 14 en hoger op 1,75% van de loonsom.
- de overgangsregeling voor wat betreft de afschaffing van de oude ouderschapsverlofregeling is op drie jaar gesteld;
- alle medewerkers die een aanvullende ziektekostenverzekering bij de IZA afsluiten, ontvangen € 175 per jaar; kosten globaal € 150.000;
- de tijdelijke sectorale kinderopvangregeling is met een jaar verlengd.

Natuurlijk staan tegenover de kosten ook wel baten, maar die bestaan veelal uit minder hoge kosten en zijn derhalve niet direct aantoonbaar, laat staan nu al te kwantificeren. Ingangsdatum van deze regelingen is 1 januari 2006. Dus gaan de kosten dit jaar al lopen. Ook in volgende jaren zal hier echter rekening mee moeten worden gehouden.

De specifieke salarisverhogingen die in de CAO zijn afgesproken zijn hier niet genoemd, omdat die via een doorrekening van de loon- en prijsstijging automatisch in de begroting worden meegenomen. Er wordt nu geen onvermijdbaar bedrag opgevoerd, maar bij de behandeling van de Programmabegroting 2007 hopen wij de financiële consequenties goed in beeld te hebben.

Invoering Fuwaprov

De aanpassing van het functiehuis betekent structureel een verhoging van de kosten met € 289.000.

In het kader van de invoering is in 2006 verdere ondersteuning nodig voor de behandeling van bedenkingen, bezwaar- en beroepschriften.

De kosten voor 2006

- Inhuur ten behoeve van bedenkingen fuwa € 41.000
- Inhuur extern fuwacommissie, bedenkingen tegen de waardering, aanpassing en reparaties € 28.750
- Inhuur ten behoeve van instandhouden functieboek P&O toets en fuwa-reparaties € 63.000
- Centrale fuwacommissie € 103.000
- Beroep rechtbank tegen functiewaardering € 35.000

Totaal voor 2006: € 270.750

Met de vakorganisaties is inmiddels overeenstemming bereikt over het functiehuis en functieboek. Overeengekomen is om de reparaties ten gevolge van de overgang naar het nieuwe systeem Fuwaprov voor de zomer 2006 af te ronden. Daarnaast zal de afhandeling van bedenkingen en bezwaar- en beroepschriften nog voor de zomer afgerond dienen te zijn. Voor het bewaken van de kwaliteit van het functieboek is structureel capaciteit noodzakelijk, die wordt ingevuld vanuit het Interimteam.

De kosten voor 2007

In het kader van Fuwaprov is in 2007 ondersteuning nodig m.b.t. de behandeling van bedenkingen, bezwaar- en beroepschriften. De kosten worden geschat op:

- Inhuur extern fuwacommissie, bedenkingen tegen de waardering, aanpassing en reparaties € 12.000
- Inhuur ten behoeve van instandhouden functieboek P&O toets en fuwa-reparaties € 63.000
- Beroep rechtbank tegen functiewaardering € 35.000
- Beroep rechtbank tegen de functiebeschrijving € 20.000

Totaal voor 2007: € 130.000

Deze kosten voor 2006 en 2007 zijn onvermijdbaar. De kosten voor instandhouding functieboek € 63.000 zijn structureel. Er is met de vakorganisaties afgesproken dat elke provincie na de fuwaprovconversie zelf deskundigheid in huis haalt om het functieboek te onderhouden.

Voorziening beheer en onderhoud wegen

Bij de instelling van de voorziening in 2002 is aangegeven dat, om de wegverharding op een voldoende kwaliteitsniveau te handhaven, op grofweg 20 km weg per jaar onderhoudswerken plaats moesten vinden. De planningen gingen uit van beschikbaar budget en gaven minder dan het benodigde onderhoudswerk aan. Door de positieve verschillen tussen ramingen en aanneemsommen om te zetten in meer onderhoudswerk hoopten wij het kwaliteitsniveau toch te verbeteren.

In de afgelopen jaren zijn bij de aanbestedingen van de onderhoudswerken positieve verschillen opgetreden tussen raming en aanneemsommen. Deze verschillen konden door de instelling van de voorziening ingezet worden voor het uitvoeren van meer onderhoudswerk. Uit de inspecties van de wegen blijkt dat daarmee het kwaliteitsniveau van de verhardingen volgens de normen van CROW ongeveer op hetzelfde peil gehouden kon worden. Het kwaliteitsniveau wordt uitgedrukt in percentage van de weg waarbij de richtlijn is overschreden (= onvoldoende). Van de provinciale wegen geldt dit voor 11% van de wegverharding.

Ondanks de intensivering is het niet gelukt door de voordelige aanbestedingen het kwaliteitsniveau op een hoger peil te brengen. Daarvoor zijn extra middelen nodig. Hierbij moet gezocht worden naar een aanvaardbaar evenwicht tussen kosten en het te bereiken kwaliteitsniveau.

Om het percentage wegvakverharding dat de richtlijn overschrijdt terug te brengen tot 0% is jaarlijks € 1.750.000 meer onderhoudsgeld nodig. Bij de verhoging van het budget met € 1.000.000 kan het percentage wegen met onvoldoende kwaliteit ongeveer gehalveerd worden.

Door combinaties te maken van onderhoudswerken met de diverse in het UMP genoemde (nieuwe) werken kan winst behaald worden met gezamenlijk aanbesteden en eenmalige kosten van verkeersmaatregelen. De voordelen die behaald worden uit combinatiewerken worden aangewend om extra noodzakelijke onderhoudswerken uit te voeren waardoor het percentage wegvakverharding met de kwaliteit onvoldoende extra verlaagd kan worden. Met een structurele verhoging van € 1.000.000 van de jaarlijkse storting in de voorziening beheer en onderhoud wegen kan de kwaliteit voorlopig, en met het nodige voorbehoud, op een voldoende niveau worden gehandhaafd. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of de bijdrage op korte termijn verder zal moeten worden verhoogd. Wij achten dit een reële mogelijkheid.

Subsidie Slot Zuylen

In verband met structureel hogere inschaling van het personeel conform landelijke richtlijnen van de Nederlandse Museumvereniging, inclusief aanvullende pensioenregeling (zie ook Halfjaarrapportage 2005) dient de jaarlijkse subsidie structureel te worden verhoogd met € 20.000.

Grondwaterbeheer

KPMG heeft een onderzoek gedaan naar de benodigde formatie op het gebied van vergunningverlening en handhaving rond grondwateronttrekking. De analyse van grondwatertaken heeft ook aangetoond dat voor adequate uitvoering van de toezichthoudende taken op dit gebied extra capaciteiten nodig zijn. Deze kosten kunnen niet gedekt worden uit de legesinkomsten. Voorgesteld wordt een structurele uitbreiding van 0,5 fte waarvoor een bedrag van € 61.000 nodig is.

Uitvoeringsprogramma Woonschepenknelpunten

Op 1 juli 2004 is in de commissie Ruimte en Groen het Uitvoeringsprogramma Woonschepenknelpunten besproken. Vervolgens zijn hiervoor financiële middelen beschikbaar gesteld. Vanuit de Nota Handhaving en Veiligheid zijn eerder in de Begroting 2003 financiële middelen beschikbaar gesteld voor extra formatie om 78 woonschepenknelpunten op te lossen. In 2006 zal een voortgangsrapportage aan u worden voorgelegd. Ondanks het succesvolle verloop van het project en de goede voortgang die wordt geboekt, moet na 2 ½ jaar worden geconstateerd dat het uitvoeringstraject dermate intensief is, dat met de huidige beschikbare personele capaciteit (tot 1 september 2006 zijn financiën beschikbaar) het uitvoeringsprogramma niet volledig kan worden uitgevoerd. Voor het projectmatig afhandelen van alle 78 woonschepenknelpunten en het afronden van de uitvoering van het totale project binnen de projectperiode van 5 jaar is een extra personele inzet tot en met 2008 onvermijdbaar.

Voor de periode 2006-2008 is een jaarlijks budget van € 65.000 (totaal € 195.000) noodzakelijk voor de inzet van extra benodigde personele capaciteit van de projectleider woonschepenknelpunten.

Handhaving

Bij het effectueren van handhavingsbeschikkingen vindt bestuursdwang op de kosten van de overtreders plaats en wordt dit bedrag achteraf weer verhaald. In sommige gevallen zal het echter voorkomen dat de bedragen oninbaar zijn. Door het adequate handhavende optreden van de provincie komt het inmiddels geregeld voor dat deze kosten optreden. In 2005 werd via de Marap hiervoor een bedrag van € 40.000 toegekend. Voor de effectivering van handhavingsbeschikkingen is vanaf 2006 geen budget beschikbaar.

Gelet op de meerdere handhavingsacties die nu lopen, waarvan het lang niet altijd zeker is dat de kosten daarvan volledig kunnen worden verhaald, is het noodzakelijk voor dit soort kosten een structureel budget ter beschikking te stellen van € 50.000.

Wegen

Jaarlijks vinden er naar aanleiding van nieuwe wegeninvesteringen noodzakelijke aanpassingen plaats in het onderhoud van wegen.

Bijlage 2. Risicoanalyse en weerstandsvermogen

1. Risico analyse

Ten aanzien van risico's maken wij onderscheid tussen reguliere bedrijfsrisico's en niet reguliere beleidsrisico's.

Reguliere, bedrijfsmatige risico's zijn alle risico's die zijn verbonden aan de jaarlijkse reguliere begrotingsuitvoering en bedrijfsvoering.

Niet reguliere beleidsrisico's zijn die risico's die door provinciale staten uitdrukkelijk zijn aanvaard als consequentie van bepaald functioneel beleid.

2. Reguliere risico's: € 10 miljoen

Het afgelopen jaar hebben wij een eerste inschatting gemaakt van de kans dat zich reguliere, bedrijfsmatige risico's voordoen en van het gevolg. Dit bleek erg lastig en leverde vooral schijnzekerheid op. De afgelopen twintig jaar is er geen enkele keer een beroep op de Algemene reserve gedaan, vanwege een risico in deze categorie. Als zich echter een risico in deze categorie voordoet, kunnen de kosten daarvan aanzienlijk zijn. De belangrijkste risico's in deze categorie zijn:

- verlaging van de uitkering uit het provinciefonds, gevolgen van loon- en prijsstijgingen, renteontwikkelingen en lagere opbrengsten van deelnemingen;
- deelneming in gemeenschappelijke regelingen. De provincie neemt deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen. Kenmerk daarbij is, dat de provincie gehouden is op basis van een afgesproken verdeelsleutel bij te dragen in de financiële gevolgen van besluiten van de besturen van die gemeenschappelijke regelingen. In de ramingen binnen de begroting is rekening gehouden met de reeds bekende besluiten. Uiteraard kunnen zich op dit gebied bijzondere - niet voorziene - ontwikkelingen voordoen. De provincie is dan verplicht daarin naar evenredigheid bij te dragen;
- het komt steeds vaker voor dat de overheid aansprakelijk wordt gesteld wegens onzorgvuldig handelen. De provincie Utrecht is verzekerd tegen deze risico's (aansprakelijkheidsverzekering). De situatie kan echter ontstaan dat door een toenemend aantal claims en een gelijktijdige toename van het bedrag per claim de dekking wordt overschreden. Het meerdere zal in dat geval door de provincie moeten worden opgebracht.

Wij stellen voor om in totaal 3% van de jaarlijkse omzet te reserveren voor het opvangen van dit type risico's. In de begroting 2006 is dit ca. € 10 miljoen. Deze aanpak en dit bedrag komt overeen met een aantal andere provincies.

Wij zijn voor een deel van deze risico's verzekerd (diefstal, ongelukken bij wegwerkzaamheden), een groot deel kan echter niet verzekerd worden of heeft een hoog eigen risico. Dit geldt voor fouten die wij maken bij bijvoorbeeld aanbestedingsprocedures, vergunningverlening en subsidieverlening.

3. Niet reguliere risico's: € 10 miljoen

In de onderstaande tabel geven wij een overzicht van deze risico's, met de kans dat ze zich voordoen.

Tabel 1 Overzicht risico's met kans van voorkomen en schadebedrag

Dienst	Risico's en toelichting	Kans van voorkomen (%)	Maximaal schadebedrag x € 1000	Kans x maximale schade x € 1000
1 CS	Provincie moet afgegeven garantstellingen of borgstellingen uitbetalen De belangrijkste borg- en garantstellingen zijn: - Zorgsector € 28,3 miljoen - Nationaal Groenfonds € 6,8 miljoen - Borgstelling op het pand van de bibliotheekcentrale: € 1,8 miljoen - Borgstelling op het pand van RTV Utrecht: € 4,7 miljoen - Borgstelling hypotheek medewerkers: € 7,1 miljoen	10%	48.543	4.854
2 REG	Garantstelling jegens de gemeente Amersfoort bij een tekort op de sluiting van Vathorst	10%	4.500	450
3 REG	Onzekerheid over bijdragen van derden bij het oplossen van knelpuntligplaatsen van Woonschepen.	10%	1.600	160
4 REG	Garantstelling voor landinrichtingsprojecten. Rijk en IPO hebben afgesproken de verplichtingenstand voor landinrichtingsprojecten te saneren. Voor de in de provincie Utrecht gelegen landinrichtingsprojecten geldt een bezuinigingstaakstelling van € 4,5 miljoen. Om te voorkomen dat agrariërs binnen landinrichtingsprojecten in een positie van rechtsongelijkheid komen heeft de provincie zich garantgesteld voor een aantal projecten (Lopikerwaard en Noorderpark).	30%	1.000	300
5 REG	Huisvesting Statushouders. De wetgever heeft in 2005 de taak van de provincie als toezichthouder op gemeenten bij het realiseren van de taakstellingen voor het huisvesten van statushouders aangescherpt; maximaal 6 maanden na afloop van het taakstellingsjaar moet de toezichthouder bij aantoonbare nalatigheid van de gemeente, de huisvestingstaak van de gemeente, op kosten van de gemeente, overnemen. Mocht overigens de gemeente aantoonbare nalatigheid bestrijden, dan bestaat er altijd een kans dat de gemeente via gerechtelijke procedures gedeeltelijk of geheel in het gelijk wordt gesteld en de provincie de gemaakte kosten niet of niet volledig kan verhalen op de gemeente.	10%	250	25
6 WEM	Aansprakelijkheidsstelling voor schade door wateroverlast Door onvoldoende bestemming voor bagger wordt er niet gebaggerd. De provincie is medeverantwoordelijk voor het realiseren van voldoende stort - en verwerkingscapaciteit. Als hier onvoldoende inspanning opgeleverd is kan de provincie medeaansprakelijk worden gesteld. Zodra het baggerdepot Zevenhuizen operationeel is, wordt het risico kleiner.	10%	1.000	100
7 WEM	Eindafwerking en nazorg afvalberging leidt tot extra kosten Door onvoldoende voorzieningen wordt nazorgvoorziening belast. De provincie heeft de financiële verantwoordelijkheid voor de nazorg van de (voormalige) stortplaatsen Omega, Tammer en Smink. Indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen kan dit leiden tot extra kosten.	10%	1.000	100

Dienst	Risico's en toelichting	Kans van voorkomen (%)	Maximaal schadebedrag x € 1000	Kans x maximale schade x € 1000
8 WEM	In de afgelopen jaren moesten financiële tekorten van OLM regelmatig aangezuiverd worden door de provincie (voor 50%) Dat risico is verkleind door het instellen van een ambtelijke begeleidingsgroep. Momenteel wordt een onderzoek ingesteld naar opname van het OLM als organisatie onderdeel van HDSR. Indien dit doorgaat vervalt dit risico.	30%	250	75
9 WEM	Vervuiling bodem voormalige stortplaats heeft niet begrote reinigingskosten tot gevolg. Er zijn ca 200 voormalige stortplaatsen in de provincie Utrecht. Het risico ontstaat als uit monitoringsgegevens blijkt dat bijvoorbeeld door uitloging de voormalige stortplaats zich anders gedraagt dan voorzien.	10%	2.500	250
10 WEM	Schadeclaim Ontwikkelingsbedrijf Vathorst Het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst heeft een aanzet tot schadeclaim ingediend als gevolg van de onverkoopbaarheid van woningen in Vathorst als gevolg van de dreiging van de aanleg van een baggerdepot. Er is een goede stap gezet naar het realiseren van een andere oplossing voor de aanleg van het baggerdepot in Amersfoort. Echter, dit is pas definitief het geval als firma Smink een andere ontvankelijke vergunningaanvraag bij de provincie indient en zijn huidige vergunning (aanleg van het depot) intrekt.	50%	250	125
11 WEM	Nedereindse Plas. Een tweetal partijen heeft de provincie aansprakelijk gesteld voor geleden schade, kosten en inkomstenderving als gevolg van provinciale besluitvorming over de openstelling en sluiting van de Nedereindse Plas. Wij hebben onze WA-verzekeraar geïnformeerd over de claims. Alle claims zijn tot op heden afgewezen. Er is dus niets veranderd ten opzichte van 2004. Door de oplevering van de Nedereindse Plas en het samen met de gemeente Utrecht ontwikkelen van een plan om de (water)bodem te saneren bestaat de kans dat deze claim op termijn zal worden ingetrokken.	10%	3.400	340
12 WVV	Er bestaat een verschil van mening tussen wegbeheerders en leidingbeheerders over rechten en plichten van het hebben van kabels en leidingen in en langs provinciale wegen. Er is een interim-regeling van kracht waarbij uitgegaan van een termijn van 5 á 10 jaar ongestoorde liggingduur. Mochten termijnen worden opgerekt aan de hand van eisen van de leidingbeheerders dan zou de provincie meer nadeelcompensatie moeten gaan betalen.	30%	250	75
13 WVV	Garantstelling Randstadspoor De provincie staat mede garant voor de voorfinanciering van het Randstadspoor. Randstadspoor wordt door het Rijk gefinancierd. Het risico ligt op het vlak van rentederving door verschillen in rekenrente.	10%	250	25
14 WVV	Aanwezigheid van vervuilde grond en vervuild slib leidt tot extra kosten voor de provincie. In projectbegrotingen wordt uitgegaan van een gemiddelde vervuiling, het risico is dat de grond meer dan gemiddeld is vervuild.	30%	250	75
15 WVV	Toename reizigers in Collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) Het CVV is een onderdeel van de brede doeluitkering verkeer en vervoer (BDU) die de provincie jaarlijks van het Rijk ontvangt. De betalingen van de provincie aan de vervoerder CVV zijn afhankelijk van het aantal reizigers. Door deze open einde-regeling kan er een tekort ontstaan.	10%	250	25

Dienst	Risico's en toelichting	Kans van voorkomen (%)	Maximaal schadebedrag x € 1000	Kans x maximale schade x € 1000
16 MEC	Fietsbrug in Mijdrecht is in beheer bij de provincie Utrecht. Schade als gevolg van vandalisme of technische mankementen komt derhalve voor rekening van de provincie.	70%	50	35
17 MEC	Het recht op jeugdzorg is in de nieuwe wet afdwingbaar bij de rechter. Het risico bestaat er uit dat de gevraagde zorg niet altijd leverbaar is. Dit levert een imago-risico op, maar tevens een financieel risico (juridische kosten, inkopen van extra zorg). Het financiële risico is nog niet volledig berekend.	10%	250	25
18 MEC	Herstructurering van de welzijnsinstellingen (MIU en Schakels). De provincie loopt het risico aangesproken te worden om (een deel) van de frictiekosten voor haar rekening te nemen	10%	250	25
19 MEC	Provincie financiert de (huisvesting van) jeugdhulpverleningsinstellingen. Risico is dat zich onvoorziene omstandigheden voordoen of wijzigingen in wet- en regelgeving. De instellingen kunnen hierdoor voor grote kosten komen te staan, waarbij de provincie wordt benaderd om financieel bij te springen.	50%	250	125
Totaal			66.093	7.189

Het totaalbedrag van de risico's die wij lopen bedraagt € 66 miljoen. Het is echter niet waarschijnlijk dat alle risico's zich zullen voordoen. Met behulp van het statistische systeem NARIS (Monte Carlo analyse) hebben wij berekend dat met een kans van 95% een weerstandsvermogen van € 10 miljoen voldoende is om alle niet-reguliere risico's op te vangen.

Wij hebben hier een gevoeligheidsanalyse over uitgevoerd. Wanneer wij uitgaan van een zekerheid van 90% dan is een bedrag van ca. € 8 miljoen voldoende om alle niet-reguliere risico's op te vangen. Ook hebben wij het effect berekend wanneer wij van drie grote risico's de kans van voorkomen verlagen naar 5% in plaats van 10%, of verhogen naar 20%. Het totaal benodigde bedrag komt dan te liggen tussen de € 8,7 tot € 12 miljoen met een zekerheid van 95%.

4. Risico's bij projecten uit de grote investeringsvoorstellen

De komende jaren zal naar verwachting een deel van het Eigen Vermogen worden aangewend voor nieuwe projecten (de grote investeringsvoorstellen). Het precieze bedrag en de bestemming zijn nu nog onzeker. Voor alle projecten geldt dat ze duurder of goedkoper kunnen worden, door hogere/lagere grondprijzen, afhankelijkheden of derden gaan meebetalen, hogere/lagere projectkosten en meer of minder vervuiling van het water/bodem. In de projecten kunnen wij echter voorwaarden opnemen die een maximum stellen aan het geld dat wij gaan uitgeven.

Zodra wij meer zekerheid hebben over de potentiële risico's, zullen wij het risicoprofiel hierop aanpassen. Wij stellen voor om voorlopig in het risicoprofiel € 5 miljoen op te nemen voor risico's ten gevolge van extra uitgaven uit het Eigen Vermogen.

De totaal benodigde incidentele weerstandscapaciteit bedraagt daarmee € 25 miljoen. Dit is als volgt opgebouwd:

Soort risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Reguliere, bedrijfsmatige risico's	€ 10 miljoen
Niet reguliere risico's	€ 10 miljoen
Risico's bij toekomstige uitgaven van het structuurfonds	€ 5 miljoen
Totaal	€ 25 miljoen

Overigens is het actualiseren van de risico's een continu proces, omdat bepaalde risico's na verloop van tijd ophouden te bestaan (omdat een project is afgerond) en er ook weer nieuwe risico's bijkomen. De verwachting is wel dat het merendeel van de risico's (namelijk de reguliere, bedrijfsmatige risico's) redelijk stabiel is. Wij zullen bij elke programmabegroting en in de jaarrekening rapporteren over de belangrijkste risico's die wij lopen. Ook zal bij grote projecten die wij uitvoeren een risicoanalyse worden uitgevoerd. Om de vier jaar zullen wij het risicoprofiel evalueren en hierover rapporteren, in samenhang met de Nota reserves en voorzieningen.

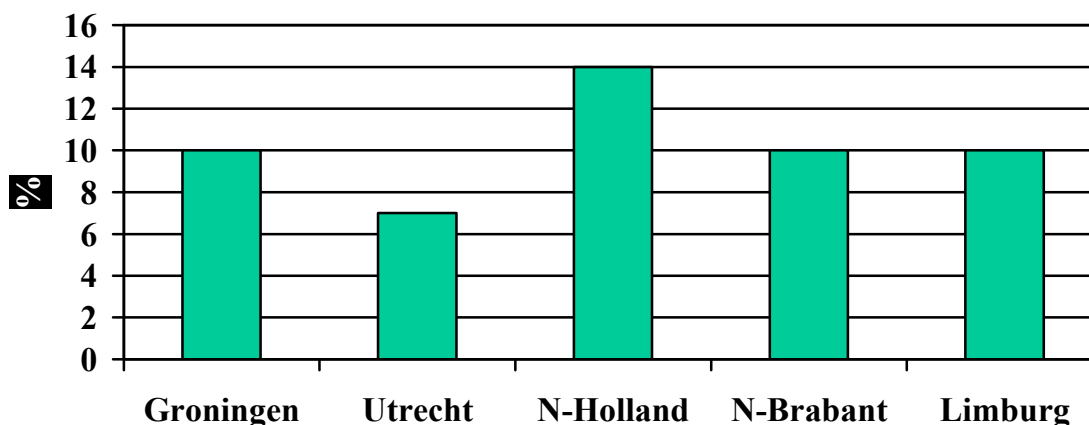
Wij hebben het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gevraagd wat het wettelijk minimum zou zijn. Zij geven aan dat zij geen vast wettelijk minimum hanteren. Bij de toets van de provinciale begroting door het ministerie wordt gekeken naar de risico's die zijn benoemd in relatie tot het incidentele weerstandsvermogen (het totale vermogen van de provincie) en het structurele weerstandsvermogen (verhogen opcenten en bezuinigingen).

5. Vergelijking andere provincies

In de onderstaande figuur staat het benodigde weerstandsvermogen ten opzichte van de totale uitgaven in de begroting 2006. Het betreft hier de bedragen die de provincies in hun begroting hebben opgenomen als het benodigde weerstandsvermogen. Er is slechts een beperkt aantal provincies vermeld, omdat de andere provincies het benodigde weerstandsvermogen nog niet berekend hebben. Wij zijn hier bij de provincie Utrecht uitgegaan van een bedrag van € 25 miljoen. In de figuur is te zien dat wij daarmee onder het gemiddelde percentage weerstandscapaciteit zitten. Wij kunnen dit verklaren omdat de andere provincies in de figuur projecten doen waarbij ze meer risico lopen. De provincie Noord-Brabant heeft bijvoorbeeld een investeringsmaatschappij opgericht waarin ze aandelen hebben. Via publiek private samenwerking worden projecten uitgevoerd.

Figuur: Percentage benodigde weerstandscapaciteit ten opzichte van de omzet in 2006

Benodigde weerstandscapaciteit (% tov jaaronzet)

Bron: Programmabegrotingen 2006, m.u.v. de provincie Utrecht

6. Wanneer een beroep doen op het weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen is bedoeld voor de niet-reguliere risico's die wij nemen. Nieuwe niet-reguliere risico's zullen via de A- en B-stukken worden vastgesteld door provinciale staten. Indien zich reguliere, bedrijfsmatige risico's voordoen die niet worden afgedekt door middel van voorzieningen en verzekeringen, dienen zij te worden gedekt uit achtereenvolgens:

- Specifiek met het beleid gemoeide begrotingsposten en meerjarenraming
- Dienstreserve
- De voor bedrijfsrisico's gereserveerde weerstandscapaciteit.

Een beroep op het weerstandsvermogen zal door provinciale staten moeten worden goedgekeurd.

7. Conclusie

In de Programmabegroting 2006 hebben wij besloten een veilige risicobuffer van € 60 miljoen aan te houden en hebben wij gesteld dat na verdere inventarisatie en analyse van de risico's een uiteindelijk benodigd weerstandsvermogen van € 40 miljoen meer waarschijnlijk zal zijn. Inmiddels hebben wij het risicoprofiel aangescherpt en een benchmark met een aantal andere provincies uitgevoerd. Op basis van deze analyses stellen wij voor een benodigd weerstandsvermogen van € 25 miljoen aan te houden.

Bijlage 3 Invoering kapitaaldienst

1. Inleiding

Het BBV (Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat **investeringen met een economisch nut**, dit zijn investeringen die verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, worden geactiveerd en afgeschreven over de gebruiksduur. Dit is op dit moment staand beleid binnen de provincie.

Investeringen in de **openbare ruimte met een maatschappelijk nut** worden op dit moment nog niet geactiveerd, terwijl het BBV hiervoor wel de mogelijkheid geeft.

Het besluit om ook laatste genoemde investeringen te activeren en er vervolgens over af te schrijven heeft binnen de provincie de benaming ‘kapitaaldienst’ gekregen.

De belangrijkste overweging om over te gaan naar de kapitaaldienst is dat hierdoor structureel rekening wordt gehouden met de kosten die verband houden met het provinciale voorzieningenniveau, ongeacht het tijdstip wanneer deze investeringen feitelijk worden gedaan. Middels de afschrijvingen, kosten maar geen uitgaven, wordt eigenlijk gespaard voor de vervanging van deze investeringen in de openbare ruimte.

Daarnaast leidt invoering van de kapitaaldienst tot een betere afweging van voorgenomen investeringen, omdat deze in meerjarenperspectief moeten worden gezien en niet (zoals nu vaak het geval is) binnen één jaarschijf moeten “concurreren” met lopende exploitatieverplichtingen.

Het lastenpatroon zal door deze invoering een minder schoksgewijs verloop hebben. De noodzaak van het aanhouden van bestemmingsreserves voor specifieke investeringen, die gehanteerd wordt om schokken op te vangen, zal op termijn eveneens tot het verleden behoren, hetgeen het inzicht in het eigen vermogen ten goede zal komen.

De begroting van 2008 zal worden genomen als startdatum voor de invoering van de kapitaaldienst. Na besluitvorming om over te gaan op de kapitaaldienst zal de interne verordening aangepast c.q. aangevuld moeten worden ten aanzien van het te hanteren activeringsbeleid, afschrijvingsbeleid en de investeringsbegroting.

2. Activeringsbeleid

In 2006 zal een richtlijn worden ontwikkeld voor het omgaan met investeringen in de openbare ruimte. Deze richtlijn zal door provinciale staten moeten worden vastgesteld. De huidige afspraken voor het activeren van andere investeringen zullen wellicht daarmee moeten worden gecombineerd. Zo dient een ondergrens (bijvoorbeeld €100.000) te worden gekozen voor het activeren van uitgaven, teneinde te voorkomen dat er een aanzienlijke administratieve last ontstaat voor het bijhouden van een activa-administratie voor allerlei uitgaven van niet-materiële omvang.

Verder zal een onderzoek worden gedaan naar de inrichting van een activa administratie, zoals deze zal worden gevoerd om mutaties als gevolg van (des-)investeringen en afschrijvingslasten tijdig, juist en volledig te administreren.

Bovendien zal een besluit moeten worden genomen welke uitgaven als investeringen zijn te beschouwen (en dus moeten worden geactiveerd) en welke uitgaven feitelijk exploitatielasten betreffen. In beginsel zijn alleen uitgaven voor materiële (tastbare) voorzieningen te beschouwen als investeringen. Maar de vraag is bijvoorbeeld of ook bijdragen aan activa in eigendom van derden (zoals een eventuele bijdrage aan het nieuwe Utrechtse muziekcentrum) moet worden geactiveerd.

3. Afschrijvingsbeleid

Er zal tevens moeten worden vastgesteld wat de afschrijvingstermijn zou moeten zijn voor de investeringen. Dit zal moeten worden afgestemd op de toekomstige gebruiksduur van het activum. Nader bekeken zal worden welke afschrijvingstermijnen door andere provincies worden gehanteerd.

4. Investeringsbegroting

Momenteel bepalen de beschikbare algemene middelen, c.q. de reguliere begroting van baten en lasten, welke ruimte er is om uitgaven te doen ten laste van de programmabegroting. Investerings worden niet gedefinieerd als exploitatie-uitgaven en zullen dus separaat moeten worden begroot, naast de begrote programma-uitgaven. Het format voor de investerings- en financieringsstaat zal moeten worden voorzien van een toelichting, waarin per programma de grote investeringen worden opgenomen. Het gezamenlijke totaal van programma-uitgaven en –investeringen dient een plaats te krijgen in de meerjarenbegroting én een kasstroomoverzicht, waaruit finaal blijkt of er voldoende financiële middelen aanwezig zijn om de uitgaven en de investeringen te doen.

5. Financiële consequenties

De huidige (meerjaren)begroting is nog opgesteld op basis van het thans gangbare financiële beleid, waarbij investeringen dus ineens worden gedekt in het jaar waarin ze worden gedaan.

De financiële consequenties van de invoering van de kapitaaldienst zullen indicatief worden toegelicht voor wat betreft de investeringen in wegenwerken en ecoducten.

Indien wordt gekozen voor een start per 1 januari 2008 zullen daardoor investeringen in **openbare ruimte met een maatschappelijk nut** niet meer ineens ten laste van de reguliere begroting komen, maar gefaseerd (naar rato van de afschrijvingen) in de jaren daarna. Hierdoor vallen dus bedragen vrij en kan de indruk dat er meer te besteden is. Dat is voor de lange termijn uiteraard maar schijn. Uitgaven die in de jaren voorafgaand aan 2008 zijn gedaan, maar niet zijn geactiveerd zouden met terugwerkende kracht tot afschrijvingskosten in 2008 en volgend moeten leiden omdat anders er onvoldoende ‘gespaard’ wordt voor de vervanging ervan. Deze posten verkleinen de optische “bestedingsruimte” weer.

Gezien de technische complexiteit van deze materie lijkt het ons niet wenselijk om in deze voorjaarsnota een uitgebreid rekenvoorbeeld op te nemen. Wij zullen u dit rekenvoorbeeld op een later tijdstip separaat aanbieden zodat het uitvoeriger kan worden behandeld en voldoende aandacht krijgt. Daarbij zal een voorstel volgen tot aanpassing van de interne verordening zodat criteria worden vastgesteld voor het activeren en afschrijven van investeringen met een maatschappelijk nut.

Bijlage 4 Meerjarenraming

MEERJARENBEGROTING (Bedragen in Duizenden €'s)

Jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A Totale baten	167.913	174.229	178.267	182.427	187.507	192.610	197.738	202.890	208.067	213.269	218.498
Uitkering uit Provinciefonds	53.251	55.327	57.225	58.988	60.168	61.371	62.599	63.851	65.128	66.430	67.759
Opcenten op de motorrijtuigenbelasting	91.656	96.402	101.151	106.137	110.637	115.137	119.637	124.137	128.637	133.137	137.637
Treasury	21.406	20.900	18.291	16.302	16.302	16.302	16.302	16.302	16.302	16.302	16.302
<i>Af: minderopbrengsten als gevolg van aanwending eigen vermogen</i>				600-	1.200-	1.800-	2.400-	3.000-	3.600-	4.200-	4.800-
Dividenden en overige baten	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
B Totale programmalasten	133.960	150.384	141.343	136.155	139.655	128.155	127.155	127.155	127.155	127.155	127.155
Programma BMS/CS/KAB/PSD/ECC	34.022	30.999	23.582	19.838							
Programma Ruimte en Groen	21.514	21.251	14.046	12.977							
Programma Water en Milieu	21.567	20.518	17.873	16.111							
Programma Wegen, Verkeer en Vervoer	55.762	43.496	47.180	35.417							
Programma Maatschappij, Economie en Cultuur	44.791	43.874	36.056	31.938							
Mutaties reserves	43.696-	9.754-	12.184-	4.084							
<i>Subtotaal</i>	<i>133.960</i>	<i>150.384</i>	<i>126.553</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>	<i>120.365</i>
Agenda 2010	-	-	-	-	-	11.500-	11.500-	11.500-	11.500-	11.500-	11.500-
Huisvestingslasten nieuwbouw	-	-	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
Continuering coalitieakkoord	-	-	11.990	12.990	12.990	12.990	11.990	11.990	11.990	11.990	11.990
Correcties agv invoering kapitaaldienst	-	-	-	-	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
C Stelposten	17.997	18.600	16.148	19.247	24.303	28.803	33.303	37.803	42.303	46.803	51.303
Prijscompensatie (2,5mln cumm per jaar)					12.500	15.000	17.500	20.000	22.500	25.000	27.500
Nieuw beleid					10.000	12.000	14.000	16.000	18.000	20.000	22.000
Onvermijdbare uitgaven					1.803	1.803	1.803	1.803	1.803	1.803	1.803
D Totale lasten (incl mutaties reserves en stelposten)	151.957	168.984	157.491	155.402	163.958	156.958	160.458	164.958	169.458	173.958	178.458
E BESCHIKBARE RUIMTE (A -/- D)	15.956	5.245	20.776	27.025	23.549	35.652	37.280	37.932	38.609	39.311	40.040